БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой,
Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 212 (9044)
СЕНТЯБРИИН 9
СРЕДА
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭХЭ ТҮСЭБӨӨ ЗААТАГҮЙ ДҮҮРГЭХЭ

ПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пле- шэнэ амжалтаар угтахые ажахын бүхы хүдэлмэрилэг- оролдожо байна. Адуу ма- олон манай республикын байдалда элдэб зүйлэй тэ- хүсэд хүрэхөөр, үшөө хойто хэрэглэгдэхээр бэлэдхэжэ гээшэ эгээн шухала зорилго гю.

знние хүсэд ойлгоһон хүтэл- лэгшэд үбһэ хуряаха, силос аха хэрэгтэ гол анхаралаа хан- на. Бүдүүн, шэмэтэ тэжээл дхэхэ талаар Кударын айма- колхозууд түрүүлжэ ябана. хахад, хоёр жэлдэ хүрэхэ даража абаха үүсхэл гарга- эндэхи «Путь к коммунизму» 5 мянга гаран тонно силос д, энэ хүдэлмэреэ үргэн да- тайгаар ябуулна. Мүнөө үедэ руза силослэгдэжэ дүүрэхэеэ . Силос дараха талаар аба- уялгаяа тус колхоз эдэ үдэр- тэ бодотоор бэелүүлхэнь. Тэ- лэн энэ колхоз үбһэ абаха тү- 90 гаран процент дүүргээд, үдэрнүүдтэ харгын, полиин , шугы бургааһан соохи үб- лүүлжэ байна.

жээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри Му- эбэрэй «Эрдэм» совхоздо тү- ын үдэрһөө хойшо эршэм- ябуулагдажа, сентябриин байдалаар нёдондоной энэ хиһөө арба гаран процентээр үбһэн хуряагдаа, 11 дахин ехэ дарагдаа гэхэ гү, али хамта мянган тонно бэлэдхэгдээд юм. Бусад ажахынуудтай адли эрхэ байдалда ажалла- айбашье, энэ совхозой брига- удта үбһэ сабшаха, сомохо эриин хоорондо забһар бай-

рүүшүүлэй жэшээгээр ажал- үбһэ хуряаха, силос дараха дүүргэжэ байһан ажахы- энэ жэлдэ олон. Тиигэбэшье бэлэдхэлтые мууса эмхид- үбһэ ногооной баян ургасые соонь хуряажа шадаагүй, нё- онойхиһоо бага үбһэ хуряа- силос дараха түсэбөө хахад- гүй байһан колхозууд аймаг бии. Тэжээл бэлэдхэлгэ гаяа Яруунын, Кяхтын, Ка- ын аймагуудта аали нобшоор гдана. Эдэ аймагуудта му- рэтэр сабшалангайнь дүшөөд т үшөө сабшагдаагүй, тон силос даратдаад байна. Яруу- колхозууд, тэндэхи совхоз саб- үбһэнэйнгөө хахадынь ху- абаагүй, гутаажа байһаар. нгын колхозууд тон бага үб- ряаһан мүртөө энэ хүдэлмэ- хурдадхаха, сабшалангаа бү- сабшаха тушаа бодото хэм- абанагүй. Энгельсын нэрэм- колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр диев) үбһэ абаха түсэбөө арба гаран процент дүүргэ- е һаа, эдэ үдэрнүүдтэ үбһэ лгаяа һулаpуулжархёо. Мүн Карл Марксын, Сталинай жэтэ колхозууд тэжээл бэлэд- түсэбөө холо дүүргээгүй бай- хоёр метр үндэрөөр ургаһан узаяа хуряажа абангүй, тэн- лаа адуулжа эхилһээр хэды Карл Марксын нэрэмжэ- хозой түрүүлэгшэ нүхэр Ба- куев кукурузаар оройдоо 70 силос дараад, «саашань си- араха нүхэн дүүрээ» гэһэн бараад, һайнаар ургаһан малдаа гэшхүүлжэ байһа- харатай. Эдэ бүхы баримта-

нуудые мэдэжэ байгаад, партиин Хэжэнгын айком, аймгүйсэдком эрид хэмжээ абаагүй байһаар. Хэрбээ силос хэхэ нүхэнүүдэй дүүрээ юм һаа, түрүүшүүлэй жэшээгээр газар дээрэ силос даража болохо байна бшуу.

Мүн олохон газарта һолоомоёо саг дары обоолхо, шанарыень муудхаангүй абаха гэжэ оролдоногүй. Иволгын совхозой механизаторнууд баал суглуулха үедөө һолоомоёо полиин захада татажа гаргаха гэһэн зорилгоёо дүүргэнэгүй. Мүнөө үедэ тэдэнэр һолоомоёо ямаршье эмхи гуримгүйгөөр, бүхы поли дээгүүрээ тараажа хаяна. Иигэжэ хаягдаһан һолоомые хожом һүрилхэдэ тон бэрхэшээлтэй байхань мэдээжэ. Совхозой директор нүхэр Петинов эзэн буса иимэ ябадал хаража байбашье, обёороошогүй болоод һуудаг зантай.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ бии байгаа дутагдалнуудые саашадаа тэсэхын аргагүй. Адуу малай тоо толтой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар хараалагдаһан долоон жэлэйнгээ түсэб уридшалан дүүргэхэ зорилго республикымнай колхоз, совхоз бүхэн урдаа табинхай. Имагтал бардам хүрэхэ элдэб янзын тэжээлтэй һаа, тэдэнэр энэ зорилгоёо бэелүүлжэ шадаха байна ха юм.

Элдэб зүйлэй тэжээл элбэг хүрэхөөр, мүн хойто жэлдэ хэрэглэгдэхээр бэлэдхэжэ абахын тула юу хэхэ хэрэгтэйб? Нэн түрүүн үбһэ хуряалга, силос даралга дээрэ ябаһан хүнүүдэй ажалые һайнаар эмхидхэхэ, тэдэнэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, түлбэриин талаар тэдэниие али болохоор урмашуулха, хүдэлмэридөө орой гараад, эртэ бусашадаг баримтануудые дары усадхаха хэрэгтэй. Ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлһэнэй ашаар эдэ үдэрнүүдтэ силостэ таригдаһан бүхы ургамалнуудаа хуряажа дүүргэхэ шухала. Тиихэ зуураа газар дээрэ силос дараха аргые үргэнөөр хэрэглэхэ ёһотойбди.

Хонёор олон манай республикын эрхэ байдалда үбһэн ехэ хэрэгтэй болодог. Тиимэһээ колхоз, совхоз бүхэн бүхы арга боломжоёо элсүүлжэ, шадаал һаа ехэ үбһэ хуряажа абахые оролдохо болоно.

Амяарлан хуряалга хэрэглэһэнэй ашаар һайн шанартай һолоомо гарана. Энэ ехэ тэжээлые гутаангүй, һайнаар һүрилжэ абаха гээшэ ажахы бүхэнэй шухала зорилго мүн. Эхэ оронойнгоо түрүү механизаторнуудай жэшээгээр баал суглуулжа байха үедөө һолоомоёо обоолжорхибол, ажалай гаргаша бага болохоһоо гадна, һолоомон һайн шанартайгаар абтаха бшуу.

Тэрэшэлэн малда эдюулэгдэхэ турнепс, хартаабха, свёкло энэ жэлдэ һайнаар ургаа. Эдэ шэмэтэ ургамалнуудые хүлдөөжэрхингүй, саг соонь хуряажа абаад, һайнаар хадагалха тушаа колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мүнөөнһөө һаналаа табиха, бодомжолхо уялгатай. Байгша ондо хюруу орой болотор унаагүй байжа, эдэ ургамалнуудай набшаһан ногоон зандаа байна. Энээниие түргөөр сабшажа абаад, силостэ һайнаар дараха шухала.

Адуу малдаа жэл хахадта, хоёр жэлдэ хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө заатагүй дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэе!

К. Е. Ворошилов, Морис Торез Севастополь ошобо

ВАСТОПОЛЬ, сентябриин 7. С). Франциин Коммунистиче- партиин генеральна секретарь Торез, тэрэнэй һамган — иин Коммунистическэ пар- Центральна Комитедэй полит- кой гэшүүн Жаннетт Вермерш дэ амаржа байха үедөө, Кры- урда эрьеын аргаламжын олон нуудые, эмнэлгын эмхи зур- удые, мүн гоё һайхан газар- е хараһан байна.

ымдэ амаржа байһан СССР-эй овно Соведэй Президиумэй Тү- эшэ К. Е. Ворошилов Морис рэй, Жаннетт Вермерштэй һаяхан Севастополь ошоо- ын КП-гэй Крымскэ обкомой тарь Н. П. Суркин, ажалша- депутатнуудай Крымскэ област- оведэй түрүүлэгшэ И. М. Фи- , Хара далайн флодые ко- лагша В. Б. Касатонов болон тэдэниие угтаа.

Айлшад виноград ургуулдаг «Золотая балка» гэжэ совхоздо хүрөөд, Сапун-хада тээшэ ошожо, советскэ баатарлиг сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан памятнигые — «Сапун-хадые добтололго» гэһэн диорамые хараа.

Малахов добуунда ошоходонь, тэндэ айлшадые халуунаар угтаа. Арадуудай хани барисаанай аллей соо К. Е. Ворошилов, Морис Торез, тэрэнэй һамган залуу модо тариһан байна. Пионернүүд болон һургуулиин үхибүүд айлшадта баглаа сэсэгүүдые барюулаа.

Малахов добуун дээрэ митинг болоо. К. Е. Ворошилов, Морис Торез, Жаннетт Вермерш митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, хани халуунаар угтаһанайнь түлөө севастополиинхидта баясхалан хүргөө. Удаань айлшад Севастополь соогуур ябажа хараа, В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ сэсэгүүдые табяа.

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй урда тээ

КЯХТЫН СОВХОЗ ГҮРЭНДЭ ТАРЯА ТУШААЛГА ДҮҮРГЭЭ

Ургаса хуряалгын түрүүшүүлһээ жэшээ абагты!

Амжалтаяа арьбадхана

Түүхэтэ долоон жэлэй гайхамшагта түсэб, зорилгонуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхын тула шууд тэмсэжэ байһан Кяхтын хониной совхоз (директорынь нүхэр Ильков, партийна организациинь секретарь нүхэр Эрдынеев) гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ. Совхоз 31800 пүүд таряа гүрэндөө тушаагаад, сентябриин 10 болотор түсэбһөө гадуур 10200 пүүд таряа тушааха гэһэн шэнэ уялга абанхай.

Байгша оной ургаса хуряалга дээрэ туйлаһан түрүүшынгээ амжалтые саашаданъ бүри арьбадхахын тула совхозой механизаторнууд: Г. Ринчинов, П. Цыренов, К. Казаков, С. Васильев болон бусад эрмэлзэл ехэтэйгээр ажаллана. Тэдэнэр үлэһэн таряагаа лафетнэ жаткаар хадажа байхадаа үдэр, халаанайнгаа нормые 170—200 процент дүүргэжэ байна. Тиихэдэ шофёрнууд: В. Неволин, Д. Елистратов, М. Пахомов гэгшэд ажалдаа шалгаржа, зонойнгоо дунда магтуулна.

Иимэ түрүү хүдэлмэришэдөөр олон тус совхоз сентябриин 10 болотор бүхы таряагаа амяарлан хадаад, дууһыень хуряажа абаха гэһэн зорилготойгоор ажалайнгаа эршэ улам түргэдхэнэ.

Д. Болхоев, манай корр.

Һурагшадта баяр хүргэгдэбэ

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (Тарбагатай) таряагаа хуряажа байхынгаа хажуугаар элбэгээр ургаһан хартаабхаяа эмхитэйгээр малтажа байна. Эндэ 100 гаран гектар хартаабхын 60 процентнь мүнөө хуряагданхай. Илангаяа Фёдор Михалёвой хүтэлбэрилдэг 2-дохи бригадынхидай хартаабха малталгаяа һайнаар ябуулжа байһыень тэмдэглэхэ шухала. Тус бригада гектар бүриһөө 100 гаран центнер хартаабха малтана.

Тиихэдэ колхознигуудай хартаабхаяа богонихон болзорто хуряажа абаха хэрэгтэнь нютагай долоон жэлэй һургуулиин һурагшад ехэхэн туһа хүргэнэ. Һурагшадай хүсөөр хэдэн үдэр соо 12 гектар хартаабха малтагдаа. Оролдосо ехэтэйгээр ажаллаһан һурагшадта колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Григорьев баясхалан хүргөө.

Байгша ондо тус колхоз 10 мянга шахуу центнер хартаабха хуряажа, нилээд ехыень түрэндөө худалдаха юм.

Г. Громов.

Аймаг соогоо магтаалтай

Кабанскын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид партиин XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэреэр зоригжожо, артелиингаа ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн социалистическэ уялга абаһан юм. Колхозой гэшүүд абаһан уялгаяа бэелүүлхын тула оролдосотойгоор хүдэлжэ, хабарай тарилгые агротехническэ заабариин ёһоор, һайн шанартайгаар үнгэргөө һэн. Тиигэжэ үидэр баян ургаса ургуулаад, аймаг соогоо түрүүлэн таряагаа хадажа эхилһэн байгаа.

Августын 29-дэ шэнэ ургасынгаа дээжэ гүрэндэ тушаажа ороо. Зургаан үдэрэй туршада хамта 600 центнер таряа худалдаһан байха юм. Гүрэндөө 7 мянга гаран центнер таряа худалдаха уялгаяа заатагүй дүүргэхээр колхозник бүхэн зоригжонхой.

А. Бусурманов.

Үргэн уужам Түгэнэдэ

Түгэнын колхозууд августын 20-һоо таряагаа амяарлан хадажа эхилээ һэн. Түрүүшын үдэрнүүдтэ эндэхи колхозуудта эмхидхэлэй зарим тэды дутагдалнууд байбашье, мүнөө усадхагдаа тооной. Таряа хуряалгын шэнэ, түрүү арганууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. «ЖН-4», «ЖН-4,9» маркын лафетнэ жаткануудаар унажа, бусайдашаһан таряа хуряаха хүдэлмэри урагшатайгаар ябуулагдана.

Мухаршэбэрэй колхозууд таряагаа амяарлан хуряажа байхынгаа хажуугаар, сабшагдаһан баалнуудай хатахатайнь адли суглуулан сохижо эхилээ. Жэшээнь, «Знамя Ленина» колхозой нэгэдэхи комплексно бригадынхид һаяхан 60 гектарай га бүриһөө 26,6 центнер шэниисэ сохижо, 700 гаран центнер эрхим шанартай таряа гүрэндөө тушаагаа. Мүн Подлопаткын сельсоведэй «Дружба» колхозойхид гүрэндэ таряа тушаалгые эмхитэйгээр ябуулжа эхилбэ. Тэрэшэлэн «Забайкалец», Калининай нэрэмжэтэ колхозууд таряагаа тушаажа захалаа.

Суулгын Калининай нэрэмжэтэ, Сутайн «Знамя Ленина» колхозуудай механизаторнууд Бадмаракшиев, Андреев, Раднаев, Фокин, Цырендашиев, Цыденов болон бусад борьёогойхидой уряае дэмжээд, үдэрэйнгөө даалгабарие 1,5—2 дахин дүүргэхэ зорилготойгоор ажаллана.

Эдэ колхозуудта эрхим дүн харуулһан бригада, агрегадууд түлбэриин талаар урмашуулагдана.

Тиигэжэ КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха зорилготойгоор эндэхид баян ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ юм.

Б. Дымбрылов.

Республикын колхоз, совхозуудта хартаабха, овощь хуряалгын ябаса тухай

1959 оной сентябриин 5-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Хартаабха хуряалга	Овощь хуряалга
Б-Кударын	6,5	4,5
Баргажанай	—	2,5
Яруунын	2,5	—
Закаменай	—	2,2
Иволгын	0,5	—
Кабанскын	—	4,9
Хэжэнгын	1,5	1,8
Кударын	1,6	5,5
Курумканай	2,0	8,3
Мухаршэбэрэй	1,4	3,1
Прибайкалиин	—	3,2
Сэлэнгын	2,2	1,6
Тарбагатайн	4,6	6,1
Түнхэнэй	0,2	—
СОВХОЗУУД:		
Иволгын	7,0	11,2
Яруунын	2,0	—
Кабанскын	—	30,0
«Эрдэм»	—	10,0

Бусад аймагуудай колхоз, совхозуудта хартаабха, овощь хуряагдаадүй.

Оньһожоруулгын ашаар

Бичурын совхозой 1-дэхи отделениин таряан ажалай 2-дохи бригада энэ жэл 912 гектар шэниисэ тариһан юм. Таряанай ургаса һайн, хайшаашье харахада багсагар томо залаанууд һалхинай багахан һэбшээнһээ долгилжол байна.

Таряан ажалай 2-дохи бригадын (бригадирынь Д. Гомбоев, туһалагшань Ж. Цыбиков) механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ машина, техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, шэниисээ хүдэлмэриин 7 хоног соо сүм хуряажа дүүргэхэ гэһэн зорилго урдаа табинхай. Энэ зорилгоёо заатагүй бэелүүлжэ, бригадын механизаторнууд КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумдэ бэлэг болгохо юм.

Добуунай полевой стан дээрэ хүн зон хүлгөөтэй, үдэрэй сайлалгын боложо байһан үе. Эндэ тракторна бригадын бригадир Жамьян Цыбиковтэй уулзабабди.

—Манай бригадада 4 лафетнэ жатка, 5 комбайн ажаллана. Техникэеэ ашагтайгаар хэрэглэжэ, шэниисэ 7 хоног соо хуряажархиха гэһэн уялгаяа дүүргэжэ байнабди, —гэжэ бригадир хөөрэнэ. Теэдшье механизаторнууд ажалдаа һайн үрэ дүн туйлана. Жэшээлхэдэ, машинист нүхэр Тогошеев, трактористнь нүхэр Афанасьев үдэр бүриингөө нормые 100—120 процент дүүргэнэ.

Бригадын гэшүүн Цырен Намдыковай хүтэлбэри доро баригдажа оньһожоруулагдаһан тоог дээрэ шэнэ ургаса сэбэрлэгдэжэ эхилээ. Урдань тоог дээрэ 90—100 хүн хүдэлдэг байгаа һаа, мүнөө 20—30 хүн хүдэлнэ. Механизатор Цырен Намдыковай үүсхэл оролдолго, өөрынь шадабариин ашаар хэдэн арбаад хүнэй хэхэ ажалые 2—3 хүн дүүргэдэг болоо бшуу. Оньһожоруулгын ашаар хэдэхэн үдэр соо нилээд ехэ орооһон сэбэрлэгдэн хатаагдажа, түрүүшын хэдэн центнер таряан гүрэндэ тушаагдаа.

Тиигэжэ тус бригадынхид нёдондонойхидо орходоо 2 дахин ехэ таряа гүрэндөө тушааха гэһэн совхозойнгоо уялгые дүүргэлгэдэ бодото хубитаяа оруулалсажа байна.

Ц-Д. Шагжиев.

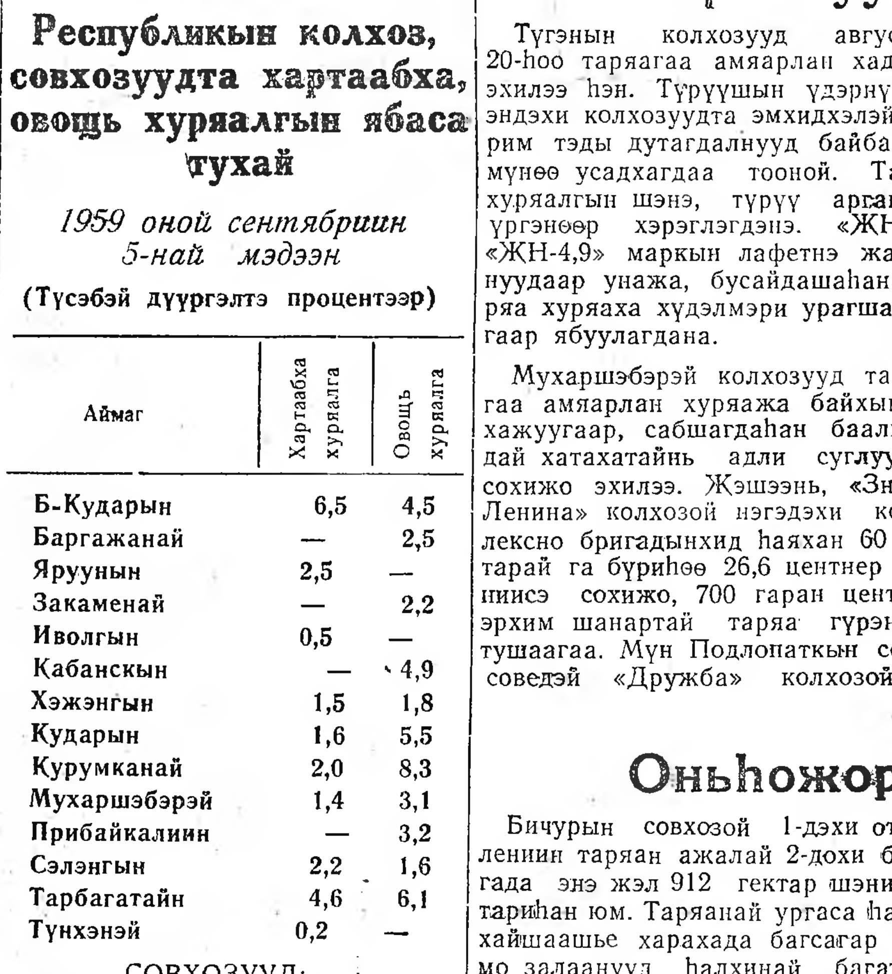

Үдэртөө 1,5—2 нормо дүүргэхын түлөө оролдожо, Зантрайн аймагай «Красный опытник» колхозой комбайнер Базик Низамеесов хамта хүдэлдэг тракторист Николай Ипатовтай амяарлан хуряалгада тааруулагдаһан «С-6» комбайнаар 2 үдэрэй туршада 47 гектар хара таряа хадаһан байна. Зураг дээрэ: Б. Низамесовэй агрегат хүдэлжэ ябана.

Н. Сафроновой фото.

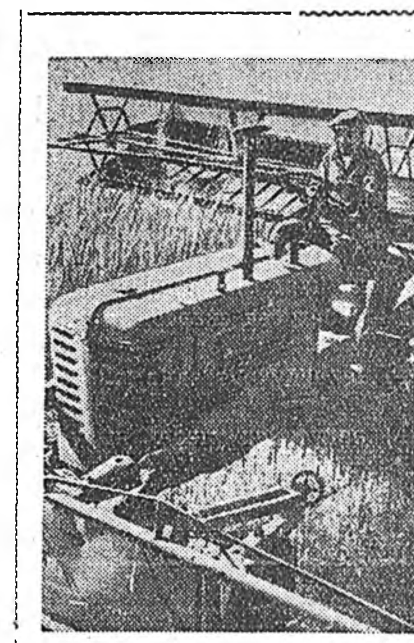

Курганска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ 70 миллион пүүд орооһо гүрэндөө тушааха уялгатай. **Зураг дээрэ:** Курганска үүлтэртэ малай совхозой тракторист Д. Устюгов ажаллажа байна. Энэ нүхэр шагтагалагдамал болон лафетэгүй жаткануудые холбожо 4 үдэрэй туршада 200 гектар шэниисэ хадаба. **ТАСС-эй фотохронико.**

ХАМТЫН КОММЮНИКЕ

Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар саашанхи хэлсээс бүри урагшатай болгохо арга боломжонуудые Франциин, Нэгэдэмэл Королевствын, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд зүбшэн хэлсээ гэжэ гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэхи зүблөөнэй хаагдахын урда тээ, 1959 оной августын 5-да соносхогдоо һэн. Буу зэбсэг хуряаха асуудалнуудые хаража үзэхын тулада комитет байгуулха тухай Франциин, Нэгэдэмэл Королевствын, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай правительствонуудай хоорондо мүнөө үедэ хэлсээн баталагдаа. Буу зэбсэг хуряаха талаар комитедтэ хабаадалсахые зүбшөөхэ байгаа һаа, СССР, Нэгэдэмэл Королевство, США, Франци, Болгари, Итали, Канада, Польша, Румыни, Чехословаки, энэ комитедтэ хабаадалсаха гэжэ үгээ ойлголсоһон байна.

Буу зэбсэг хуряаха асуудалнууд бүгэдэндэ хамаатай, бултанай зүгһөө оролдолго гаргахаар хэрэг гээшэ гэжэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Устав дотор мэдэрэгдэһэн байха юм. Энээнэй ёһоор буу зэбсэг хуряаха талаар ниитэ дээрээ абтаха хэмжээнүүдэй түлөө харюусалга ООН-до даалгагдаха болоно. Буу зэбсэг хуряаха талаар комитет байгуулһан ушар энэ талаар ООН-эй харюусалгые зааханшье бага болгоногүй, мүн тэрэнэй хэрэгтэ хамааралсаһан ябадал болоногүй.

Бүхы түхэлэй буу зэбсэг, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хизаарлаха, хороохо тухай хэлсээ баталха, һанамжа дурадхалнуудые оруулха хэрэгые урагшатай болгохо арга боломжонуудые зүбшэн хэлсэхэдэ энэ комитет нилээд таарамжатай байха гэжэ дүрбэн правительство тоолоно. Дурсагдаһан хэлсээнүүд, һанамжа дурадхалнууд зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаһан оронуудта хамагай түрүүн сэхэ хамаадаха болоно. Гадна иимэ зүбшэн хэлсэлгын үедэ туйлагдаһан үрэ дүнгүүд буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалые ООН-до хаража үзэхэ таарамжатай үндэһэ һуури боложо үгэхэ бэзэ гэжэ дүрбэн правительство найдана.

Зүбшэн хэлсэлгын үедэ туйлагдаһан үрэ дүнгүүд буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй комиссида мэдээсэгдэжэ байхыень дүрбэн правительство хүсэнэ. Энэ зорилгоор комитет өөрынгөө хүдэлмэри тухай элидхэлые буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй комиссида, тэрээгээр дамжуулан ООН-эй Генеральна Ассамблейдэ, Аюулгүйн Советдэ хүргэжэ байха гэжэ дүрбэн правительство үгэеэ ойлголсоо. Энэ талаар түрүүшын алхам болгон, 1252-Д (XIII) резолюциин ёһоор, 1959 оной сентябриин турша соо буу зэбсэг хуряаха талаар комиссиин заседани зарлаха аргатай байгаа гээшэ һаань, буу зэбсэг хуряаха талаар комитедэй уг зорилго тухай комиссиин гэшүүдтэ бултандань мэдээсэхэ гуйлтатайгаар 4 правительство генеральна секретарьта хандаа.

Шэнээр байгуулагдаһан комитедтэ зохихо мүнгэ зөөри һомолон үгэхэ тушаа ООН-эй генеральна секретарьтай дүрбэн правительство зүбшэл хэхэ юм. Комитет 1960 оной эхэер Женевэдэ хүдэлмэрилжэ эхилхэ бэзэ гэжэ тэдэнэр найдана.

Мухаршэбэрэйхидэй үүсхэл дэмжэнэбди

Баргажанай аймагай соёл культурын, эмнэлгын хүдэлмэрилэгшэдэй, багшанарай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хамтын суглаан һаяхан боложо, Мухаршэбэрэй аймагай интеллигенциин хандалгые зүбшэн хэлсээд, тэдэнэй уряае һайшаан дэмжэбэ.

Таряа хуряагшадай дунда ниитэ-политическэ, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулжа, культурна эрилтэнүүдыень хүсэд дүүрэн хангаха гээшэ бидэнэй нангин уялга болоно. Тиимэһээ соёл гэгээрэлэйнгээ хүдэлмэри полевой станууд, бригаданuудта — ургаса хуряалгын шиидхэгдэжэ байһан газарта ябуулха ёһотойбди.

Аймгүйсэдкомой культурын таһаг ВЛКСМ-эй айкомтой сугтаа саг үргэлжын агитбригада эмхидхээд, таряа хуряалга дээрэ гаргахань. Аймагай Культурын байшангые даагша нүхэр Гончикова агитбригадыень хүтэлбэрилхэ юм. Энээндэ хабаадагшад багахан зүжэг табиха, хатар, танца наадаха, һонин дуу, частушкануудые дуулаха байна. Эдээнһээ гадна эмнэлгын хүдэлмэрилэгшэ, аймагай хүдөө ажахын инспекциин, комсомолой айкомой түлөөлэгшэ ябалсаха юм. Тэдэнэр медицинын, хүдөө ажахын, эрдэм ухаанай, уласхоорондын асуудалнуудаар һонирхолтой лекци, хөөрэлдөөнүүдые хэхэ, кино харуулха байна.

Машина дээрэ тодхогдоһон 3 кинопередвижкэ, мори унаагаар шэрэгдэхэ нэгэ кинопередвижкэ полевой стануудта ябажа эхилэнхэй. Тиигэжэ таряа хуряалгын үеэр полевой стануудта 4—5 дахин уран һайханай, документальна, хүдөө ажахын фильмнүүд харуулагдаха болоно.

Гэрэл газетэ эндэмнай гаргагдаг болонхой. Энээнние прибайкалиинхидай жэшээгээр эмхидхээбди. Хуушан газетэмнай «Элүүр энхэ байдалай түлөө» гэһэн нэрэтэй байгаа. Газетынгээ зургаадахи номерые таряа хуряалгын түрүүшүүлдэ зорюулаабди.

Агитационно-ойлгууламжын бүлэг эмхидхэгдээ. Энээндэ зургаан хүн орохо юм. Тэдэние ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Панфилов толгойлно. Эдэнэр 40 метр улаан бүд, фанерын 15 хабтагай, хүсэд хүрэхэ саарһа абажа гараа. Полевой стануудта уряа лозунгнуудые бэшэхэ, гоёон шэмэглэхэдэнь туһалха, «Дайшалхы хуудаһа», «Сахилгаан» газетэ гаргалсаха даабаритай.

Аймагай библиотекын гурбан хүдэлмэрилэгшэ хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ эльгээгдэжэ, шэнжэлэл хэхэдэнь, нүүдэл библиотекэхэнүүдые эмхидхэхэдэнь библиотекарьнүүдтэ туһалха байха. Мүнөө хамтадаа 48 нүүдэл библиотекэ хүдэлнэ. Мүн ном һэлгэхэ 4 пункт байгуулагдаа. Сүвын хүдөөгэй библиотекые даагша нүхэр Проскурякова 10 километрын газарта байдаг Бадон тосхондо арбан хоног бүри нэгэ дахин ошожо, номуудые һэлгэнэ, хөөрэлдөө хэнэ.

Түрүү дүй дүршэл һайнаар дэлгэрүүлхын тула полевой стануудта «Агротехникын булан» эмхидхэгдэхэнь. Агитпунктнууднай элдэб наадаһай хэрэгсэлнүүдээр, газетэ, журналнуудаар хангагдаха.

Иигэжэ манай аймагай соёл культурын хүдэлмэрилэгшэд, нютагай интеллигенци полевой стан, бригаданuудта политическэ, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын түлөө тэмсэжэ эхилбэ.

К. Каратаев,
Баргажанай аймгүйсэдкомой культурын таһагые даагша.

Миллиард түхэригэй продукци

Владимирска областиинхидай үүсхэлые дэмжэн, республикымнай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд предприятинуудайнгаа түхеэрэлгые шэнэдхэн һайжаруулхын, мүн үйлэдбэриень үргэдхэхэ талаар ехэ ажал ябуулна. Хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд энэ ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, өөрынгөө хубитые оруулна.

Улан-Удын шэлэй механизированна заводой коллектив хүдэлжэ байһан түхеэрэлгэеэ бүри һайнаар ашаглажа, продукци үйлэдбэрилгэеэ дээшэлүүлжэ байна. Мүн эндэхи барилга-хабсаралгын управлениинхид үйлэдбэриингөө талмайе үргэдхэнгүй бетоноор бүтээгдэһэн 1200 кубометр элдэб хэрэгсэл нэгэ жэл соо гаргадаг болохонь. Селендумын станок бүтээгшэд хүдэлжэ байһан предприятиингаа олохон түхеэрэлгэ, шэнэдхэн заһабарилаад, станогуудайнгаа бүтээсые 1,5 дахин ехэ болгохо гэһэн уялга абанхай.

Кяхта городто шэнээр баригдаха хилээмэнэй заводто 3,5 миллион түхэриг һомологдоһон байгаа. Мүнөө тэрэ завод баригдахаяа болибо. Юуб гэхэдэ, хилээмэ баридаг эндэхи хуушан заводой үйлэдбэрие үргэдхэхэдэ городой ажалшадай эрилтые гүйсэд хангажа шадаха юм. Энэ арга боломжые хэрэглээд байхада шэнэ заводой барилгада һомологдоһон мүнгэнһөө 1,5 миллион түхэриг арьбалагдаха байна. Тэрэшэлэн Улан-Удэдэ шэнээр баригдаха хилээмэнэй заводой проектнь дахин харагдажа, хүдэлжэ байһан хилээмэнэй заводой үйлэдбэриин хүсые үргэдхэхэ арга олдоо. Тиин сүүдхэ соо 45 тонныn орондо, 60 тонно хилээмэ барижа гаргаха арга олдохо юм.

Республика дотор эрхилэгдэжэ байһан барилгануудые наринаар хаража үзэхэдэ, һомологдоһон мүнгэн зөөринь 15 процентые арьбалха арга бии. Гансахан совнархозой предприятинуудай барилгада һомологдоһон мүнгэнһөө 80 миллион түхэриг арьбалагдажа, ондоо барилгада хэрэглэгдэхэ байна.

Оёдолой фабрикын (Улан-Удэ) шэнэ барилгада 10 миллион түхэриг мүнгэн һомологдоһон байна. Мүнөө фабрикынхид шэнэ барилга хэнгүй, хүдэлжэ байһан предприятияа шэнэдхэн һайжаруулжа, һомологдоһон мүнгэнһөөнь 2,5 миллион түхэриг гаргаха гэжэ шиидэбэ. Тиихэдээ предприятиин үйлэдбэриин хүсэниинь шэнээр баригдаһан фабрикын хүсэнтэй адлирхуу болохо юм. Сэмбын фабрикада техническэ дэбжэлтэ туйлаха түсэб зохёогдонхой. Тэрэ хэмжээ-ябуулгын бэелүүлэгдээд байхада тус фабрикын коллектив 1963 ондо 1,7 миллион метр хүрэтэр ноохон бүд нэхэдэг болохо юм.

Үйлэдбэридөө байһан бүхы арга боломжонуудые ашаглаһанай ашаар совнархозой предприятинуудай хүдэлмэришэд долоон жэлэй туршада түсэбһөө гадуур миллиард түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаха аргатай.

А. Чезлова.

Республикын предприятинуудта

Коммунистическэ ажалай цех

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө үргэнөөр дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалистическэ мүрысөөндэ Улан-Удын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Минии даадаг цехынхид нёдондо жэлэй ноябрь һараһаа эхилжэ, коммунистическэ ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэжэ захалаа һэн. Түрүү эдэбхитэднай шэнэ хүдэлөөнэй үүсхэлые дары дэмжэжэ, уданшьегүй цехымнай коллектив коммунистическээр хүдэлмэрилжэ һураха, ажаһууха гэжэ шиидээ һэн.

Энэ жэлдэ манай цехтэ коммунистическэ ажалай цех гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоо. Мүнөө коллективнай өөһэд хоорондоо ехэ эбтэй, бэе бэедээ туһалалсадаг болонхой. Бидэнэр долоон жэлэйнгээ түсэбые зургаан жэл соо дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, долоон жэлэй туршада хүгжөөгдэхэ үйлэдбэриин хэмжээндэ 1962 ондо хүрэхые оролдожо байнабди.

КПСС-эй Центральна Комитедэй июниин Пленумэй Хандалга болон шиидхэбэринүүдые желатин үйлэдбэрилэгшэд ехэ баяртайгаар угтаһан байгаа. Түрэл партиингаа энэ уряада харюусан, манай коллектив үйлэдбэриингөө ажал ехэтэй хүдэлмэрие оньһожоруулха, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэһэн байна. Тэрэ сагһаа хойшо хоёр һараһаа дээшэ саг үнгэрбэ. Энэ үе соо уралан нарижуулгын талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэбэ. Олохон хүдэлмэришэд энэ ажалда хабаадалсажа, богонихон хугасаа соо 9 дурадхал оруулаа. Тэдэнэйнь ашаар цехымнай хүдэлмэридэ нилээд ехэ оньһожоруулга хэгдэхэ болоно.

Эдеэ хоолой зүйлдэ хэрэглэгдэдэг желатин гээшые болбосоруулан гаргатар хоёр һарын болзор хэрэгтэй байгаа. Энээние түргэдхэхын тулада бидэнэр шэнэ арга бэдэржэ байнабди. Жэшээнь, энээнһээ түрүүн желатинда хэрэглэгдэдэг гахайн арһа 25—30 үдэрэй туршада болбосоруулдаг байһан аад, мүнөө кислотагай аргаар энэ болзорыень нилээд хорооһон байнабди.

Коллективнай продукци үйлэдбэрилхэ август һарынгаа түсэб болзорһоонь 7 үдэрөөр урид дүүргээ. Байгша оной 6 һарын туршада манай цех түсэбһөө гадуур 104 мянган түхэригэй продукци гаргаа.

Цехымнай гэшүүд коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэнһөө хойшо ажал хэрэгтээ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадана. Сугтаа кино, театр ошодог болонхойбди. Ном, газетэ, журналнуудые уншаһанайнгаа һүүлээр зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэнэбди.

Н. Рыбникова,
Улан-Удын мяха-консервын комбинадай цехые даагша.

Зураг дээрэ: Н. Я. Рыбникова цехынгээ хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөө үнгэргэжэ байна.

Л. Хайдуровай фото.

Зэмээ горхондо тохоходо ямар үрэ гарахаб?

Мүнөө республикын колхозуудта ургаса хуряаха, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Кударын аймагай механизаторнууд шэнэ арга шадамараар хэрэглэжэ, таряагаа богони болзорто гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряахын тулада оролдожо байнхай. Эгээн түрүүн бүлэг бүлэгөөр хуряадаг арга хэрэглэжэ, жэшээ харуулһан Ехэ-Кударын Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд таряа хадалгаяа долоон үдэрэй, суглуулгаяа—найман үдэрэй туршада дүүргэхэ уялга абанхай. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрөө. Үдэр һүнигүй хүдэлжэ ябаһан механизаторнуудаа шухала эд бараагаар таһалдуулангүй хангаха гээшэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй арюун уялга болоно.

Гэбэшье Кударын аймагай потребсоюзай харьяата олонхи сельпогой хүдэлмэрилэгшэд арад зоной дунда худалдаа наймаа, илангаяа малай фермэ, отара, тарян ажалай бригада дээгүүр нүүдэл наймаа муугаар эмхидхэнэ. Жэшээ болгон Ехэ-Кударын сельпое (түрүүлэгшэнь нүхэр И. И. Грудинин) абажа үзэе. Тус сельпо Куйбышевай, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Путь к коммунизму», «Путь Октября» колхозуудые, бэлэдхэлэй пункт, Ехэ-Кударын РТС-ые хангадаг юм.

Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи комплексно бригадын полевой станда үдэршье, һунишье трактор, машинын абяан таһардаггүй. Тэдэнэр ажалай һүүлээр тамхи, зуруул болон жэжэ божо хэрэгсэлнүүдые абахын тула колхозой центр—Ехэ-Кудара тосхон (15 модоной газар) ошохо баатай болоно.

— Бидэ нүүдэл наймаа харанагүйбди, хэрэгтэй зүйлнүүдээр саг соогоо хангагдажагүйбди,—гэжэ эндэхи механизаторнууд гомдоно. Тэдэнэрэй хэлэһэн үгэ тон зүйтэй. Тэрэшэлэн Улаан Гангын һүнэй фермынхид. Сүхын арал дээрэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ байһан бригадынхид нүүдэл наймаан эндэмнай ерэнэгүй, бидэнэрэй эрилтые ханганагүй гэжэ сэхэ гомдоно. Нүүдэл наймаа юундэ муугаар эмхидхэнэбта гэжэ асуухада:

— Һаяхан Кударын горхон үерлөөд, морёор гарахын аргагүй болошоо. Тиимэһээ нүүдэл наймаа эмхидхэжэ шаданагүйбди,—гэжэ Ехэ-Кударын сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Грудинин убайгүйгөөр харюусана. Энээние зүб гэжэ ... лохын аргагүй. Сельпогой ... лэгшэ өөрынгөө зэмые ... ринка горхондо тохохо һа... ха. Горхон дээгүүр морёо... машинааршье ябажал байна гү?

Мүн «Путь Октября», «Пу... коммунизму» колхозуудай бр... нуудта нүүдэл наймаан үзэ... гүй.

Эдэ баримтанууд юу хару... гэхэдэ, малшад, колхозниг... нүүдэл наймаагаар хангаха ш... ла хэрэгтэ сельпогойхид ан... хандуулдаггүй байна.

Ехэ Кударын сельпогой ма... нуудта ажалшадай хэрэглэдэ... рим зүйл хомор. Жэшээлхэдэ... рөөшын бэлэдхэлэй пунктын ... зинда загаһан, химда сэнтэй... сервнүүд байхагүй.

— Архиһаал олзо доход ор... гэжэ бэлэдхэлэй пунктын ма... най наймаалагша хөөрэнэ. ... мэһээ олон магазинай гол... маань архи болоно.

Сельпогой конторын хажуу... эдеэ хоолой магазин муугаа... дэлнэ. Һаяхан нэгэ боошхо ... конь гутаад бэшэгдэжэ хаяг... байха. Тэрэнэй түлөө хэншье ... рюусаагүй. Энэ магазин үглө... 8-да нээгдэхэ аад, хожомдодо... лонхой. Жэшээнь августын ... 30 минута хожомдожо нээгдэ...

РТС-эй механизаторнуудые ... гахын тула Ехэ-Кударын РТ... столово нээгдэһэн байгаа. Тэ... рэнь эдеэ хоол муу шанартай... нэгэл янзаар бэлдэнэ. Стол... гоо хүдэлмэри һайжаруулхын ... сельпогой правлени хэмжээ а... гүй.

Ленинэй нэрэмжэтэ кол... центртэхи магазин ехэнхи с... хаалтатай байдаг. Хужартын ... зин эд бараагаар баһал му... хангагдана. Сельпогой магаз... дай наймаалагшад үрилтэ ... һэлгэгдэжэ байдаг.

Кударын аймпотребсоюзай ... лени Ехэ-Кударын сельпогой ... дэлмэрие һайжаруулхын ту... хихо хэмжээ абаха ёһотой.

Д. Болхоев, манай ...

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Юу бододог хүтэлбэрилэгшэд ба...

Иимэ гаршагтай статья ... газетын августын 8-най ном... толилогдоо һэн. Баргажанай ... гай зарим колхозуудта сило... ралга ехэ муугаар эмхидх... адуу малаар олон Ленинэй н... жэтэ колхоздо энэ ажал бү... хангалтагүйгөөр ябуулагдана ... тэрэ статья соо тэмдэглэгдэһэ...

КПСС-эй Баргажанай ай... секретарь нүхэр Малыгинай ... редакцида мэдээсэһэнэй ... статья соохи баримтанууд ... зүб байба. Аймагай колхоз... үбһэ хуряалга, силос даралгы... гэдүүлхэ талаар зохихо хэм... абтаа. Энээнэй ашаар мүнөө ... дотор силос даралга муу ... ябуулагдажа байна. Статья... шүүмжэлэгдэһэн Ленинэй нэр... тэ колхоздо силос даралга м... муу бэшээр үнгэргэгдэжэ бай...

Болгарида социализм байгуулгын амжалтанууд

Проф. Кирилл ЛАЗАРОВ, БКП-гэй ЦК-гэй гэшүүн, Болгариин Арадай Республикын финансын министр

Болгар арад 1944 оной сентябриин 9-дэ зэбсэгтэ восстани хэжэ, Советскэ Армиин туһаламжада хүртэжэ, фашизмһаа, капитализмһаа сүлөөрһэн юм. Болгариин коммунистическэ партиин ударидалга доро хүдэлмэришэн анги, ажалша таряашадай холбоо барисаае үндэһэ болгоһон арадай демократиин засаг түрэл орон доторнай тогтоогдоо һэн.

Арадай-демократическа революци өөрынгөө удхаар социалистическэ революци байгаа. Орон дотор арадай засаг түрын тогтоогдохотой хамта ниитын, политическэ ба экономическа гүн ехэ хубилалта хэхэ зам нээгдээ бэлэй. Тэрээнгүйгөөр социалистическэ байгуулалта бэелүүлжэ шадагдахагүй байгаа. Эсэгэ ороной фронт байгуулжа нэгэдэн жагсаһан болгар арад өөрынгөө коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро, Советскэ Союзай ахадүү ёһоной туһаламжаар социализм байгуулха хэрэгтээ гайхамшаг амжалта туйлаа. Мүнөө хото болон хүдөөдэмнай социализм эсэслэн илаанхай. Капиталистнууд, хонжоошод болон нюдарган баяшуул үгы болоо. Ажалша зон оронойнгоо бүхы баялигуудые өөһэдынгөө ашаг туһада хэрэглэдэг бодото эзэд болонхой.

Буржуазна Болгари экономическа талаараа гээрдэнги орон байһан юм. Тэрэнэй промышленность багаар хүгжэһэн, хүдөө ажахынь бүдүүлиг шэнжэтэй байгаа. Ороной буржуази өөһэдынгөө ангиин хобдог шунахай һанаашалгые үндэһэ болгоод, арадай ажахые таарууаар хүгжөөхэ гэжэ оролдодоггүй, харин ашаг олзо ехээр, түргөөр үгэхэ һалбаринуудта зөөри хоглолоо табидаг байба. Арад зонһоо айхабтар ехэ зөөри хонжоон абажа, хилын саана гаргадаг гадаадын капиталистнууд мүн лэ һаадгүйгөөр эзэрхэдэг байһан юм. Ядуу тулюур хүдөө ажахыда өөдэгүй бүдүүлиг техникэ хэрэглэгдэдэг, тиигээд болгар таряашадай олонхинь үгытэй байдалтай ажаһуудаг байгаа. Экономикын муудалга, ажалша болгар зониие мүлжэхэ, дээрмэшэлхэ ябадал дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ илангаяа ехээр һүжэрөө һэн. Немец фашистнууд манай орон дотор эзэрхэн зонхидхо зуураа, Болгариин буржуазна правительствонуудай зүгһөө туһаламжа абадаг байһан юм.

Арадай правительствын урда ехэхэн бэрхэшээлнүүд гараа бэлэй. Арад түмэнэй эрхэ сүлөөе батадхаха, бусад оронуудай дунда Болгариин зохихо һууриия эзэлхынь түлөө тэмсэхын хажуугаар, һандарһан экономикоёо һэргээн бодхоохын, социалистическэ замаар саашадань хүгжөөхын түлөө тэмсэхэ ушартай бологдоһон байба.

Болгариин коммунистическэ партиин экономическа политикань түрүүшээр капиталистическэ этэгээдүүдые хизаарлаха ябадалда зорюулагдаа һэн. Тиихэтэй хамта энгэй предприятинуудта хүдэлмэришэнэй хиналта тогтоогдон бэелүүлэгдэжэ, фабриканууд болон заводуудые өөһэдөө хүтэлбэрилхэ дүй дүршэлтэй болохо арга хүдэлмэришэдтэ олгоһон юм. Промышленна предприятинууд, банкнуудые национальна мэдэлэй болгохо ябадал экономикын талаар тэрэ үедэ бэелүүлэгдэһэн гол хэмжээ-ябуулга байгаа. Энэмнай 1947 оной эсэс тээшэ, шэнэ Конституци баталан абаһанай һүүлээр бэелүүлэгдээ бэлэй. Капиталистическэ предприятинуудые национальна мэдэлэй болгоһон, аграрна реформо хэһэнэй ашаар буржуазиин экономическа база усадхагдаад, экономикын гол шухала газарнууд арадай засагай мэдэлдэ ороо һэн. Үйлэдбэриин хэрэгсэлдэхи капиталистическэ үмсэ социалистическэ болгогдон хубилгагдаа. Арадай ажахы түсэбэй ёһоор хүгжөөгдэжэ эхилһэн юм.

Гүрэнэй хоёр жэлэй түсэб арадай ажахые һэргээн бодхоохо хэрэгтэ шиидхэхы удхашанартай байгаа. Тэрэ үеэр дайнай урда тээхи промышленна үйлэдбэриин хэмжээн туйлагдаха, нилээд ехээр үлүү гараһаа гадна, мүн ороноо социалистическэ еһоор индустрижуулжа эхилхэ аргатай болоһон байгаабди. Манай экономическа хүгжэлтын гол зорилго болгожо Болгариин коммунистическэ партиин хараалһан хэмжээ-ябуулга—ороноо индустрижуулха хэрэг 1949—1952 онуудта дүүргэгдэһэн нэгэдэхи табан жэлэй, мүн хоёрдохи табан жэлэй (1953—1957 онуудай) үенүүдтэ бүри эршэмтэйгээр бэелүүлэгдэжэ үргэлжэлөө. Хоёр табан жэлэй турша соо олохон предприяти һэльбэгдэн шэнэдхэгдэһэн, томодхогдоһон, шэнээр баригдаһан юм. Манай орондо урдань үгы байһан шэнэ һалбаринууд бии болгогдожо, бэхижүүлэгдэхэһээ гадна, тэдэние (химическэ промышленность, машина бүтээдэг үйлэдбэри, хара ба үнгэтэ металлурги гэхэ мэтэ) саашадань хүгжөөхэ шухала эрхэ байдал хангагдаа.

Ажал үйлэдбэриин, техникын талаар социализмын үндэһэ һуури тогтоолгодо хүндэ промышленность гол үүргэ дүүргэнэ. Болгариин коммунистическэ парти марксизм-ленинизмын һургаалһаа эшэтэй экономическа политика бэелүүлэн, хүндэ промышленностьяа булюу ехээр хүгжөөхэ хараатайгаар ороноо хүгжөөнэ. Гэхэтэй хамта арадайнгаа ажахые жэгдэ тэгшээр, таарууаар хүгжөөхэ гэдэг социалистическэ хуули ёһоной эрилтэнүүдтэ таарулан, экономикын бүхы һалбаринуудта шухала анхарал хандуулдаг байна.

Хоёр табан жэлэй түсэбүүд дүүргэгдэжэ, Болгариин Арадай Республикын экономикодо үндэһэн хубилалтанууд болоо. 1957 ондо, хоёрдохи табан жэлэй һүүлшын жэлдэ, ороной промышленность продукци бүтээн гаргалгаяа 1939 онойхиһоо 7,7 дахин, 1958 ондо—9 дахин шахуу ехэ болгоо.

Хүндэ индустри байгуулха хэрэгтэмнай Советскэ Союз угаа ехэ материальна, техническэ туһа хүргэнэ. Тиихэдээ элдэб машинануудые, бүхэли заводуудай хэрэгсэлнүүдые, тэрэшэлэн хабсаргадаг мэргэжэлтэд, геологууд болон шадамар бэрхэ хүдэлмэришэдые манда эльгээнэ. Манай промышленность мүнөө өөрын энергетическэ, түүхэй эдэй базатай болонхой. Ороной промышленностие социалистическэ ёһоор һэльбэн шэнэдхэхэ, тогтом шэнээр тогтоохо ба хүгжөөхын тулада хүдөө ажахыгаа шэнэдхэн хубилгаха шухала байгаа. Тиимэһээ Болгариин коммунистическэ парти, арадай правительство хүдөө ажахыгаа социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгаха асуудалда ехэ анхарал хандуулна.

Агууехэ Ленинэй тодорхойлон хараалһан кооперативна түсэбэй гол ёһонуудые, СССР-тэ колхозуудые эмхидхэһэн дүй дүршэлые хэрэглэн, манайда эгээн тааруу формо болохо газар ажалай хамтаралнуудые байгуулха шухала гэжэ тоолоод, Болгариин компарти тэдэниие тогтоожо, бэхижүүлжэ эхилээ һэн. Парти болон араднай энэ замаар хүдөө ажахыдаа түүхэтэ ехэ хубилалта хэжэ шадаа. Урдын 1 миллион үлүүтэй таряашадай үрхэтын орондо, газар ажал эрхилхэ 1000 тухай хамтаралнууд тогтоогдоо.

Хүдөө ажахын шэнэдхэгдэн хубилгагдахатай хамта, мүнөө сагай материально-техническэ база бии бололсоо. Гүрэнэй зөөреэр машинно-тракторна станцинууд эмхидхэгдээд, газар ажал эрхилдэг хамтаралнуудые үйлэдбэриин, те... скэ талаарнь хүтэлбэрилжэ б...

Болгар арад экономикын ... ехэ амжалта туйлахатаяа ... ажалшадай байдал, соел ... рые хүгжөөхын тулада ехэ ... хээ. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй я... усадхагдаа, түлөөһэгүй долоо... лэй уялгата һуралсал бэелүү... жэ байнхай. Арадай ажахыда... рэгтэй олон мэргэжэлтэд, ша... бэрхэ хүдэлмэришэд жэл бүри ... дэгдэнэ. Социалистическэ Бо... дунда, дээдэ эрдэмтэй болоһо... нүүдэйнгээ эзэлдэг процент... лаар дэлхэй дээрэ түрүүшын ... нуудай нэгые эзэлнэ. Бол... эрдэм ухаанай, искусствын ... лэгшэд хилын саана мэдээж... лонхой.

Хүн зондо түлөөһэгүй медиц... туһаламжа үзүүлдэг болоһон ... арадай засагай айхабтар ш... туйлалта мүн.

Гурбадахи табан жэлэй (... 1962 онуудай) түсэбые богони... доһон болзор соо дүүргэхын ... арад ниитын тэмсэл мүнөө Б... рида дэлгэрэнхэй. Эдэ жэл... экономикын талаар ехэхэн ... хэгдэхэ байха.

Болгар арад урдаа табиһа... рилгонуудайнгаа амжалтатай ... дүүргэгдэхэ байһанда этигэн... гариин коммунистическэ па... сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро, ... ехэ Советскэ Союзай ахадүү ... туһаламжын ашаар, бусад сов... стическэ оронуудтай хани ёһо... рилсан ябажа, социалисти... общество байгуулха, хүн т... нэй хэтэ заяанай хүсэл эр... болоһон коммунизмда удаа ... лан орохо эрхэ байдал болг... дай хангахань лабтай.

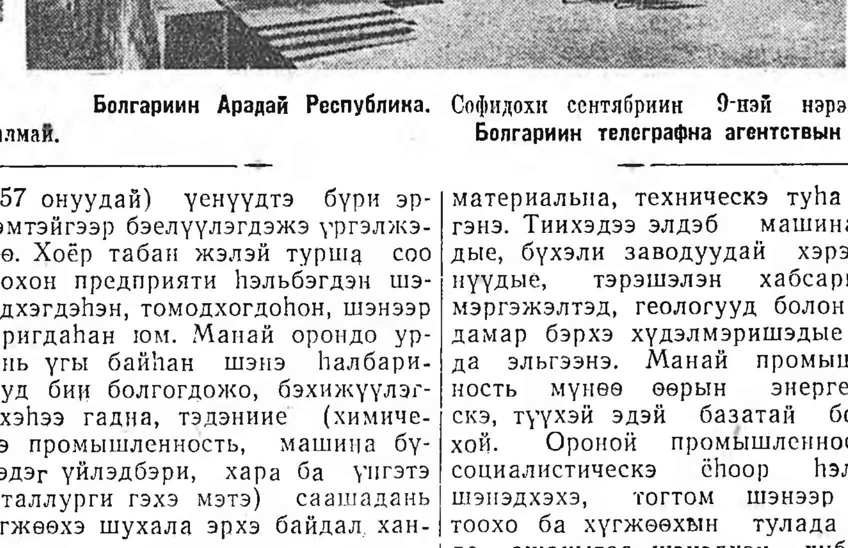

Болгариин Арадай Республика. Софидохи сентябриин 9-нэй нэрэмжэтэ талмай. Болгариин телеграфна агентствын фото.

Долоон жэлэй шэнэ барилганууд

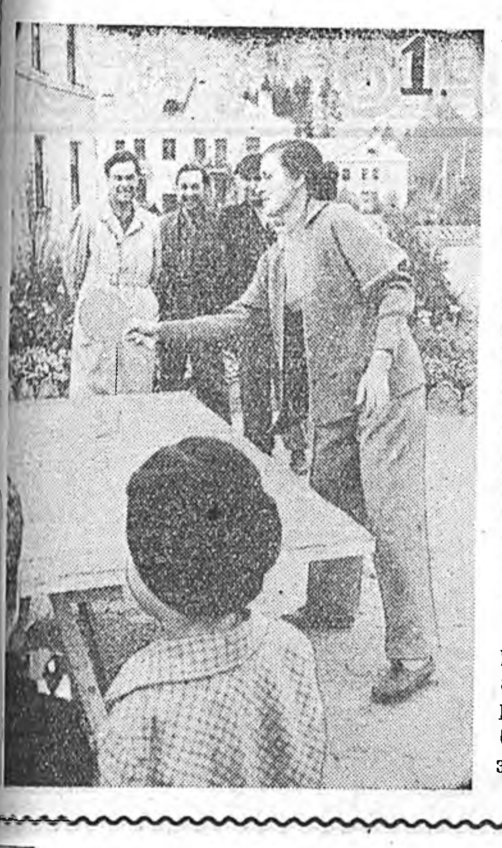

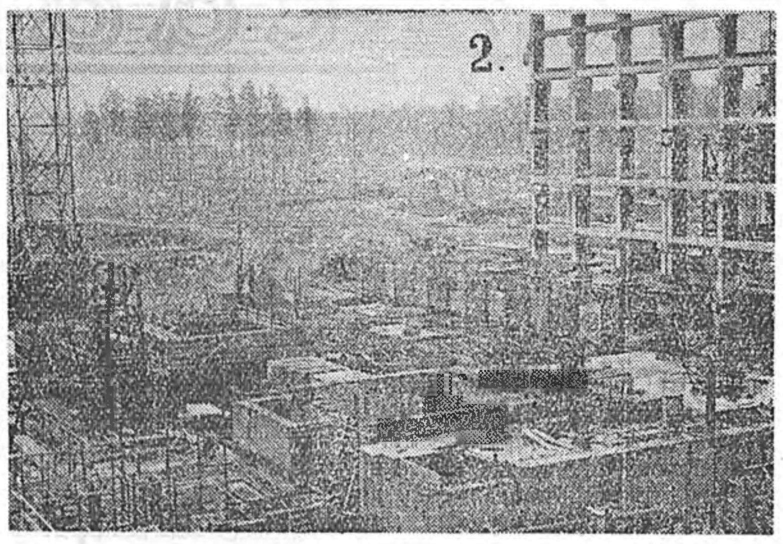

Мүнөө үедэ Уралда 200 мянган киловатт хүсэтэй атомна электростанци баригдажа байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Энэ ехэ барилга дээрэ ажаллажа байһан залуу мэргэжэлтэд спортдо ехэ дуратай юм. Барилгын тосхоной клубта стол дээрэ наададаг теннис болон спортын бусад секцинүүд эмхидхэгдэнэ. 2. Реактивна отделенитэй, машинна залтай главна корпус баригдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

А. ЖАМБАЛОН.

Олондоо хүндэтэй нүхэр

Ажалдаа, нарин, оньһон техникэдэ
Андагаар бэрхэ солбон, хүнгэн,
шамбай.
Хүнэй тэндэ ядалсаад абиртажа
байхада,
Хүрэһөөр туһалха гээд лэ оролдодог
зантай.
«Нэгэнь бултанай, булта нэгэнэй
түлөө!»—
Нангин иимэ һэшхэл шэмэгынь
болодог.
Бэрхэшээл ушарбал — омог хатуу
зүрхөөрөө
Бэшэнһээл түргэн дабажа, урдань
ородог.
Хэн нэгэнэй харгыһаа хажуушаа
хадууран,
Хэтэрүү ябадал гарган, төөрихөө
һанаа һаань —
Нүхэдэйнгөө дунда шүүмжэлэлэй
жэшээ харуулан,
Нюур сахингүй сэхэ хэлэдэг
урдаһаань.
Үдэрые дүүрэтэр ажалдаа
хүдэржөөд,
Үдэшэнь номой гүн уруу шунгадаг
«Холые харан, олые мэдэжэ
дүршөөд,
Коммунизм зохёолсохо хүсэлтэйб»
гэдэг.
Хэн байһаниинь энэ суута хүнэй
Хэлээд үгэһүүб танай таажа
мэдэхээр.
Энэ—танайшье, манайшье нютагай
Эгээл түрүү, олондоо хүндэтэй
нүхэр:
Торгон нооһоор һүри бодходог
хонишон,
Таряа ургуулан, машина
жолоодогшо,
Баян нугаар һүн голые
урадхуулагша,
Баһа үхэршэн байһаараа
суурхагша.

Үрэ жэмэс олоор ургуулая

Колхоздоо сад эмхидхэһээр хэдэн жэл болообди. Садоводууднай жэл бүри муу бэшэ ургаса ургуулдаг юм. Бодоод үзэгты, нэгэ арбузын шэгнүүр 13—14 килограмм, тыквын—50 килограмм хүрэтэр татана. Оролдожо хүдэлхэдэмнай нютагтамнайшье үрэжэл һайнтай Украинын газарайхиһаа дутуугүй элдэб жэмэс хуряагдана ха юм.

Саднай найман гектар эзэлдэг. Тэндэ нилээд олон овощь, жэмэс ургана. Тэдэнэй тоодо помидор, баклажан, бүхы сортын перец, элдэб сортын капуста, яблони, вишни бии. Тэжээлэй үнэтэ ургамал—кукуруза буурсаг үгэнэ. Оронной үрэ жэмэс ургуулха талаар туршалгын олон станцинуудтай холбоотойбди. Сталинградай областьдо бахча ургуулдаг Быковско туршалгын селекционно станциһаа абтаһан арбуза ургуулагдажа байна. Мүн Москвагай, Ростов-на-Дону, Кубаниһаа эльгээгдэһэн олон ургамалнуудые туршажа байнабди.

Бидэ февраль һарада өөһэдынгөө хүсөөр теплицэ бариһан байнабди. Энээндэ оройдоол гурба мянган түхэриг гараһан байна. Теплицын талмай 125 дүрбэлжэн метр юм. Ерэхэ жэлдэ тэрэнээ нилээд үргэдхэхэ һанаатайбди.

Садоводуудай оролдолгын ашаар үндэр баян ургаса ургуулагдаа. Хорёод гара мянган түхэригэй огородой эдеэн гүрэндэ худалдагдаа. Гурбан гектар ранеткэһээ 5 тонно, 0,6 га арбузһаа 4 тонно, гектар үгэрсэһээ 20 тонно (тэрэнэй тоодо 0,5 га эртын үгэрсэ оролсоно), 1 гектар помидорһоо 6 тонно, 3 гектар капустаһаа 60 тонно, нэгэ гектар хартаабхаһаа 30 тонно ургаса абтахаар хүлеэгдэнэ. Бидэнэр садһаа 100 мянган түхэриг олзо доход оруулха түсэб табиһан байнабди. Гараһан ургасаар бодоходо үшөөшье ехэ олзо абтаха. Мүнөө үгэрсэ, хартаабха, помидор хуряагдажа байна.

Гэбэшье манай хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии. Саднай бага хадаа ажалаа оньһожоруулха аргагүйдэнэбди. Бүхы хүдэлмэри имагтал гараар хэгдэнэ. Могойто хадын хормойдо 50 гектар газар үгэгты гэжэ оло дахин аймагай хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаһан байнаб. Тэндэ оньһожоруулга үргэнөөр хэрэглэжэ, туршалга хэжэ болохо байгаа. Теэд мүнөөшье хүрэтэр минии хандалгада харюу үгтөөгүй.

Аймагай худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд овощь бэлэдхэхэ уялгадаа хайша хэрэгээр хандана. «Бидэнһээ овощь абаашажа, зондо худалдагты» гэжэ Кудара-Сомоной сельпогой хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаа һэмди. Теэд тэндэхид мүнөө болотор нэгэшье килограмм овощь абаагүй. Аймагай центр Кудара-Сомон тосхоной столоводо ороо һаа, лапшааһаа ондоо борщ, винегрет гэхэ мэтын эдеэ харахагүйт. Магазинуудта овощь худалдагданагүй.

Энэ жэлдэ баклажан, помидор, арбуз, үгэрсэ дабһалжа худалдаха гэжэ шиидэһэн байнабди. Теэд нэгэшье амһарта үгы. Тэрээнһээ байтагай мэшээг, хайрсаг дутана. Тусхай машина үгы дээрэһээ хуряагдаһан үгэрсэеэ обоолоод 2—3 үдэр хэбтүүлнэбди. Овощние обоолоод үни байлгахада халадаг ха юм. Хуряаһан эдеэгээ өөһэдөө наймаалха гэхэдэмнай колхозой правлени наймаалха хүниие, харуулшаниие томилногүй. Хуряаһан овощь, жэмэсээ һүниндөө өөрөө харууһалха баатай болоноб. Эдэ бүгэдые колхозой хүтэлбэрилэгшэд хараадаа абаха бэзэ гэжэ һанагдана.

Г. Пепеляев,
Кударын Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой сад ургуулагша.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ ХУУДАҺАНУУДҺАА

ҮХИБҮҮДТЭ ЭРХИМ БЭЛЭГ

Байгалай леспромхозой барилгашад арбан жэлэй һургуулиин байшан барижа, һуралсалай жэлэй эхиндэ ашаглалгада үгэбэ. Энэ байшанда классуудай 11 таһалганууд бии. Физикэ, химеэр хэшээл тусхай кабинедүүдтэ үнгэргэгдэхэ байна. 4 таһалгануудта һуралсалай мастерской нээгдэнхэй. Энэ мастерской түхеэрэлгэдэ леспромхоз ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ.

«Знамя победы».
Прибайкалиин аймаг.

АЖАЛТА ҮДЭРТЭ ОРООҺОН ХУБААГДАНА

Жэлэй түрүүшын хахадта Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй олоһон ажалта үдэр бүридэ хоёр килограмм ороохон хубаагдана. Хамта дээрээ 1000 центнер ороохон хубаагдаха юм. Олон колхозникуудта 1,5—3 тонно хүрэтэр ороохон үгтэхэнь. Жэшээлхэдэ, мал адуулагша Д. М. Полуяновай бүлэ жэлэй түрүүшын 6 һарын туршада 1424 ажалта үдэр оложо, 3 тонно талха абахань. Тиихэдэ жолоошон Идиатуллин—16 центнер, гахайшан М. Закирова—14, һаалишан Рахматуллина—11 центнер ороохо абаха болоо.

«Знамя Ленина».
Кяхта.

КУКУРУЗАШАД ДҮЙ ДҮРШЭЛӨӨ АНДАЛДАНА

Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан Базар Галданов энэ жэлдэ кукурузын баян ургаса ургуулба. Тохой гэжэ газарта, гектарай 800 центнер, бусад участогуудһаа 600—700 центнер ногоон набша хуряагдахаар хүлеэгдэнэ. Һаяхан нүхэр Галдановта «Путь Октября», Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай кукурузашад айлшаар ерэжэ, полинуудаарнь ябажа, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаа. Нүхэр Галданов кукурузын тарилга хайшан гэжэ хэһэн тэрэнэй хойноһоо харууһалһан тухайгаа хөөрэжэ үгөө.

«Кударинский колхозник».
Кудара-Сомон.

ҮРЭҺЭ ХААЖА ЭХИЛБЭ

«8-ое Марта» колхозой гэшүүд таряа хуряалгаяа түлэг дундаа ябуулжа байна. Лафетнэ жаткын машинистнууд В. И. Рабченко, В. И. Коротков гэгшэд унаһан таряа һайн шанартайгаар хадана. Баал суглуулжа сохилго дээрэ ажаллажа байһан комбайнернууд В. А. Торгашин, М. К. Емонаков, К. И. Махов гэгшэд эрхимээр ажаллана. Мүноо тус колхоздо 309 центнер һайн шанартай үрэһэн хаагданхай.

«Красная Иволга».

Хүбшын хүхэ ногоондо...

Хүбшэ нютаг. Эндэ Закаменай «Дружба» колхозой залуу бодо мал, эхэтэйнь суг түлжүүлдэг тугалнууд, эрье, түлгэ хонид шэмэтэй һайн ногоондо бэлшээн таргалуулагдажа байдаг.

Зүүн Түмэгэр гэжэ газарта байратай үнинэй хүдэлдэг үхэршэн Даба Батуевай гүүртынхид хүхэ ногооной үедэ малайнгаа шэгнүүрые сүүдхэ бүридэ 900—1000 граммһаа бага бэшээр нэмээхын түлөө тэмсэжэ байнхай. Энэ гүүртэдэ 150 үнеэд, мүн тугалнууд харууһалагдажа байгаа юм. Гүүртын малшад, Буда Батуева, Долгоржап Батуева, Дулма Цыбикова болон бусадай оролдосотой ажалайнь ашаар тугалнуудынь шэгнүүрээ сүүдхэ соо 1-1 килограмм, мүн дээшэшье нэмээнэ. Эндэхи малшад һоно батаганаанай үсөөн—һэрюун сагта малаа түхэреэн сүүдхэ соо һайнаар адуулдаг юм.

Гадна Баанхын хүнды гэжэ газарта Бадма Цыденов 130 толгой гунан үхэрнүүдые харууһална. Энэ нүхэр үглөөнһөө үдэшын харанхы болотор малаа адуулдаг юм. Мүн Лубсан-Доржи Дымбрыловай, Ханда Данзановагай адуулдаг мал ехээр таргалаа.

Колхозой үнинэй малшан, сомоной Соведэй депутат Жама Мухаевич Гармаев Тарбагатай гэжэ газарта ажаллана. Энэ малшан жэлһээ жэлдэ малаа һайнаар харууһалжа, бэеынь шэгнүүрые эрид дээшэлүүлдэг. Тиигэжэ тэрэ түрүү дүй дүршэлтэй малшадай тоодо оронхой. Байгша ондо тушаажа абаһан залуу малайнгаа шэгнүүрые эрид дээшэлүүлхын түлөө бүхы арга боломжоёо хэрэглэжэ байна. Малаа үдхэн ногоотой, һайн уһатай газарта адуулдаг, саг үргэлжэ бэлшээриингээ газарые һэлгэжэ байдаг юм. Иигэжэ өөрынгөө ажалай ашаар толгой бүриин шэгнүүрые 1 килограммһаа бага бэшээр дээшэлүүлжэ шадаа.

Тиихэдэ Гомбо Дабаевай, Очир Доржиевай, Гынден Жаргаловай даадаг отарын эрьенүүд баһал тобир тарганууд юм. Үглөөгүүр эртэ бодожо, үдэшэнь харанхы болотор хонидоо бэлшээдэг. Хонидынь үдэртөө хоёр дахин уһалагдадаг, элбэг ногоотой газараар бэлшээгдэдэг байна. Тиимэһээ эндэхи хэдэн мянган хонид зунай һаранuудта шэгнүүрээ горьтойгоор дээшэлүүлээ.

Тиигэжэ тэдэнэр энэ намар һайн шанартай тарган мяха гүрэндөө тушаажа, жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээд, КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые угтахын түлөө эдэ үдэрнүүдтэ эрид шангаар ажаллажа байна.

Б. Доржиев.

Нооһо худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ

Баргажанай аймагай колхозууд гүрэндэ нооһо худалдаха жэлэйнгээ түсэб 104,9 процент дүүргэбэ. Бүхыдөө 191033 килограмм нооһон тушаагдаа.

Олон һалбарита ажахытай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишод бүришье һайн амжалта түйлаа юм. Нооһо худалдаха түсэбөө 109 процент болгоо. Энэ колхоз гурба миллион 700 мянтан түхэригэй олзо нооһонһоо оруулба. Мүн Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Гигант» колхозууд түсэбөө үлүүлжэ, горьтой олзо доход абаа.

Ерэхэ жэлдэ һайн шанартай нарин, нарибтар нооһо ехээр гүрэндэ тушаахын зорилгоор тэндэхи колхозуудай малшад хонидоо бүри оролдосотой, шадамараар адуулха тушаа хэмжээ абана.

— Эдеэлсэ ногоогоор элбэг энэ намар хонидые һайса мяхажуулаад, таргалуулаад, үбэлжэлтэ эрхимээр үнгэргэхэ шухала. Тиигэжэ хойто жэл бүри ехэ амжалта түйлахабди,—гэжэ хонишод мэдүүлнэ.

Д. Гыргенов,

Бэелүүлэгдэһэн хүсэл

Николай Иннокентьевич Дампиловай нэрые мэдэхэгүй хүн гэжэ Кударада олдохогүй байха. Энэмнай түрэл колхозоо шэмэтэ ехэ кукурузаар суурхуулһан, 60 гаран наһатай аад, хүнгэн сарюун ябажа байдаг үбгэн лэ Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүшүүлэй нэгэн гэжэ үнинһөө хойшо тоологдожо байна. Иимэл даа, Николай Иннокентьевичын намтар тухай тобшоохоор хэлэхэдэ.

Нүхэр Дампилов нютагтаа кукуруза тарижа эхилһээр хэдэхэн жэл боло. Теэд түрүүшээр кукурузые элбэг дэлбэгээр ургуулжархиха гэжэ тэрээндэ бэрхэтэйхэн байшоо. Николай Иннокентьевич кукурузын ургаар гараһанда урмаа хухарһантүй, ургасыень заатагүй һайжаруулхын тула һалан һандангүйгөөр ажалладаг байгаа. 1958 оной хабар тарилга хэжэ байхадаа нүхэр Дампилов кукурузын ургаха оньһые олоо һэн. Нёдондо жэлэй ган гасууртай байбашье һаань, 50 гектарай га бүриһөө дунда зэргээр 300 центнер эшэ набша хуряажа абаад, энэ туйлалтаяа саашаданьбүри арьбадхахаар зоригжобо. Тиигэжэ кукурузые уһалаад, мүн тэрэнэй зүйлнүүдээр хангаад, агротехническэ заабариин ёһоор һайнаар харууһалаад байбал, горьтой ехэ ургаса хуряажа болохо байһыень нүхэр Дампилов үнэн ажалаараа элирүүлээ.

КПСС-эй ЦК-гэй XXI съездын хараалһан түүхэтэ долоон жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые дүүргэлгэдэ нүхэр Дампилов өөрынгөө хубитые заатагүй оруулалсахаар шиидэжэ, байгша оной эхинһээ эршэмтэйгээр ажаллажа ороо һэн. Даажа абаһан 100 гектар газарайнгаа га бүриһөө 500 центнерһээ доошо бэшэ эшэ набша хуряажа, тиигэжэ түрэл колхозойнгоо һү, мяха абалгаяа эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь туһалхабди гэһэн социалистическэ уялга нүхэр Дампиловай звено абаа һэн. Звеногой иимэ ехэ уялга абахадань нютагаархиниинь гайхаашьегүй, харин «Манайш Николай Иннокентьевич һанаһанаа хүсэлдүүлжэ, һарбайһанаа барижал шадаха байха» гэжэ хэлсэдэг һэн. Зоной найдабарине үнэн ажалаараа харюулхын тула нилээд шангаар ажаллаха хэрэгтэй байгаа.

Звеногой гэшүүд нэн түрүүн даажа абаһан участогайнгаа гектар бүридэ дунда зэргээр 15 тонно шэбхэ гаргаба. Тиигээд поли дээгүүрээ шэбхэеэ тэгшэхэнээр тараагаад, газараа борнойлжорхёо һэн. Нёдондо намар татажархиһан канаваараа хабар уһа урадхажа, тарилгын урда тээ 63 гектар газараа уһалаа. 15 гектар участогтаа уһа тогтоогоо һэн. Газараа уһалхаһаа урид нүхэр Дампиловай звеногойнь гэшүүд, механизаторнууд Иннокентий Георгий гэжэ хоёр хүбүүдынь газараа һайса тэгшэлһэн байгаа.

Тиигэжэ газарынь бүхыдөө уһалагдаа һэн. Удаанмай һарын 2-дохи хахадта тарилгаяа хэхэдээ үрэһээ имагтал квадратно-гнездовой аргаар һуулгаһан юм. Кукурузые майн 20-доор тарихада Кударын эрхэ байдалда тааруу гэжэ нүхэр Дампилов урданайнгаа дүй дүршэлһөө ойлгоһон байгаа бшуу. Тарилгын һүүлээр хэды хоноод, ногоохон эшэнүүдэй бултайлдахадань, бүхы участогтаа борнойлго хэһэнэйнгээ удаа газарыень 4 дахин зөөлэрүүлээд, 2 дахин зурууд хоорондын элдүүрилгэ утааша хүндэлөөшэнь хэһэн байгаа. Энээнэйнь ашаар ногоохон эшэнүүдэй дунда буртаг үбһэн ургаагүй һэн. Гадна бүхы участогайнь гектар бүридэ 50 килограмм аммиагтай уһан шэнгээгдэһэн юм. Игэжэ ургасаяа харууһалһанайнь ашаар мүнөө участок дээрэнь 2,5—3 метр үндэр, далбагар ехэ набшаһатай эшэнүүд урганхай. Тиимэһээ даажа абаһан 100 гектар газарайнь га бүриһөө дунда зэргээр 500 центнерһээ үлүү эшэ набша хуряагдахань. Энэл даа нүхэр Дампиловай, мүн тэрэнэй хүбүүд Иннокентий Георгий хоёрой, тракторист Полоповой эршэтэ ажалайнь аша үрэ! Гурбан жэл удаалуулан сугтаа ажаллажа иимэ амжалта түйлаһан эдэ дүрбэн саашадаашье амжалта түйлаха байна.

С. Таханов.

ОЧЕРК

ТАЛЫН КАПИТАН

Намарай тэршээхэн һэбшээн үргэн талын нюруу дээгүүр өөрынгөө хэрэг бүтээнэ. Һөөмэй шэнээн ута залаанууд эдеэгээ хүсэжэ, аляархалдаһан шэнгеэр саашаа наашаа найгалдан, ямар нэгэн далайн эрьедэ зогсошоод, эбхэрэн ерэһэн долгиндонь нюсэгэн хүл эльбүүлжэ байһандал үзэгдэнэ.

Таряан далайн нүгөөдэ «эрьеһээ» талын корабль хүнхинэн, бүри элихэнээр харагдадаг болоно. Циркэшэ хитад басаганай хүрин улаан торгоор наадажа байһандал хадагдаһан таряан эбтэйгээр һубигдана...

Булад хатуу зоригтой, талын «капитан» гүүлжэ суурхаһан комбайнер Дарма Доржиевич Жамцуев штурвалай саана налагай һууна. Бэеэр набтаршаг, хурса харасатай хүжэгэр хара хүн.

...Үдын эдеэнэй хэдэхэн минутын забһартахи хөөрөөгөө талын капитан иимэ үгэнүүдээр дүүргэбэ:

— Бидэнэр, колхозой механизаторнууд, таряалангайнгаа 92 процентые түрүү аргаар — амяарлан хуряаха гэжэ шиидээбди. Энэ зорилгоёо бэелүүлхэмнай дамжаггүй. КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай амжалтаар угтахын тула, борьёогойхидой жэшээгээр мүнөө 35 га хаданаб. Энэмни хадаа минии хубита боложо оруужан.

Яаража, тамхяа түргэн орёогоод, ябууд аһааха зуураа:— Зай, нүхэд, хожом хойно гэжэ байха, хөөрэлдэнэ зугаална бэзэбди,— гээд, машина тээшээ алхалшаба.

— Энэтнай хатуухан зоригтоной нэгэн байха. Шангахан эрэ даа. «Эрэ хүн зориһондоо» гэһэн сэсэн удхатай үгэ иимэл зоригтойшуулһаа эшэтэйгээр гараһан байгаа ха,— гэжэ колхозой хоёрдохи комплексно бригадын бригадир Батор Базаевич хөөрэбэ.

Талын капитан Дарма Жамцуевай булад мэтэ нугаршагүй зоригынь хаанаһаа эхитэй юм ааб? Энээниие элирүүлхын тула гэдэргээ эрьежэ, үнгэрһэн жэлнүүдые харая. ...Сэсэрлиг һайхан Гыдээн-Нуга нютаг. 1926 ондо Дарма гэжэ нэрэтэй хүбүүн нютагай зоной тоодо нэмээ бэлэй. Шударган хүдэлсэтэй, бага бэедээ тааруухан шадалтай хүбүүгээ эрхэлүүлжэ һуухадаа: «Хүбүүмни мори унаад бухал шэрэхэ... Хөөрхэн гээщэнь... Ажалда дуратай байхаар хүбүүгээ һургахаб»,— гэжэ эсэгэнь хэлэдэг байгаа. Эхэнь шэмээгүй һуудаг һэн. Баярлаһан хирээ «бархирха» гэһэндэл, иимэ хүбүүтэй болоһондоо досоогоо наратай, газаагаа баярай шарайтай байһаниинь эли. Яахаб даа, үбшэн үхэл хоёр хүнһөө «һурадаггүй» ха юм. Гурбатай хүбүүгээ алтан дэлхэй дээрэ гансаарайнь орхёод, эжы аба хоёрынь «морилшоо» бэлэй.

Үнэшэрхын гасалангые үзэхэ ушартай болобо. Борьбо дээрээ бордойходожо байһан хүбүүгээ эсэгынь эрхэлүүлдэг үгэнүүдые нютагаархидынь нэгэтэ хөөрэжэ үгөө ха. Тэдэ үгэнүүд Дарма Доржиевичын бүхы наһаараа ажалда дуратай байха захяа болон үлөө бэлэй.

Һургуулида орожо, зургаан класс дүүргэбэ. Һуража байхадань комбайнер болохо бодол түрөөд, үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн болонхой ябадаг байба. Тиигээд 1942 ондо комбайнерай курс дүүргэв.

— Комбайнер болохо гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ даа. Түрүүшээр гараа адаха, машинынгаа эбдэрһэн шалтагаание даб гээд олохогүй, хүнүүдһээ хойнтоходоо һэмээхэнээр уйлахашье саг тохёолдодог һэн,— гэжэ тэрэ мүнөө хөөрэнэ.

Ажалай халуун амисхалда нүлөөлүүлэн, эдиршүүл эрэ хүнүүд болодог ха юм. Ажал дээрэ унтаха нойргүй хүдэлхэдөөшье жаргажал ябахаш. Үдэр, һүнигүй «Коммунарһаа» һаладаггүй Дарма Доржиевич хоёр намарай таряа хуряалга үнгэргэлсэбэ.

1943—1950 онуудта Советскэ Армиин сержант-танкист ябаһан, «Дайшалхы габьяагай түлөө», «Германиие илаһанай», «Берлиниие абаһанай түлөө» медальнуудтай нүхэр Жамцуев мүнөө түрэл нютагайнгаа элдин талын капитан гэжэ алдаршанхай. Танкист ябахадаашье амгалан сагайнгаа таряае хадажал ябанаб, бомбын тэһэлһэн газарай хүрьһэнһөө алтан шэниисэ хадахал байхаб, хадахаб гэжэ батаар найдадаг һэм. Одоош 1950 оной намар албанһаа табигдаад, сэдьхэлдэм түрэл «Коммунараа» заһанхай, таряагаа ханхинаса хадажа эхилшооб.

Мүнөө сагай, ажалда ехээр дурладаг, хүндэлдэг хүнүүд иигэжэ хөөрэнэл даа. Арбан долоон жэлэй саана комбайнер болоод ябахадаа гараа адаад дуһааһан шуһанайнь дуһал бүхэн энэ хүниие «Коммунарта» түрэл болгоо бэшэ аал! Ажал соохоо иигэжэ баатарнууд түрэдэг лэ. Иимэ хүнүүдые араднай хүндэлдэг, ажалыень сэгнэдэг.

1957—1958 онуудай намар лафетнэ жаткаар 860 га таряа хадаба. Мүн тиихэдэ 370 гектарай таряа суглуулаад, 380 гектарайхие сэхэ хадаа һэн. Бүхы дээрэнь 9540 центнер таряа сохёо бэлэй. Аяар арбан жэл соо иимэ амжалта туйлаагүй байһан Дарма Доржиевич ехээр баярлаа. Амжалта туйлахын тула хүсэ, зориг хаанаһаа олоо гээшэбта?— гэжэ асуухада, иимэ харюу үгэдэг:

— Парти намайе ажалда зоригжуулаа. Һүүлэй хэдэхэн жэлэй турша дотор хүдөө ажахыгаа бүри ехээр хүгжөөхэ түүхэтэ тогтоолнуудые гаргаа. Тиимэ нэгэ тогтоолой ашаар түрэл нютагайнгаа таряалангай эзэд болообди. Хэдэг ажалаймнай шанар, хэмжээн МТС-тэ байдагһаамнай бага бэшээр дээшэлээ.

Ажалай алтан утаһаар артельтээ хуби заяагаа холбоһон механизатор Дарма Жамцуевай эрэлхэг зоригойнь эхин гараса эндэһээ эшэтэйл даа. Артелеэр эхые, ажалаар эсэгые хэжэ ябаһан зол жаргалтай хүнүүдэй нэгэн энэл даа!

***

...Үглөөгүүр һүн сагаан манан ээнээ бэдэрһэн юумэдэл таряан далайе «шэнжээд», Гыдээнэй хүндыһөө өөдөө дэгдэнэ.

— Нэгэ багашье һэбшээн болодог һай. Шүүдэр хатаха һэн,— гэжэ Дарма Доржиевич сугтаа ажалладаг тракторист Нима Сурин Улзытуевтаяа хөөрэлдэнэ.

Үглөөнэй долоон сагай үе. Дарма Жамцуев ажалаа эртын 6 сагта эхилнэ. Час хахадай үнгэрһэн хойно ажалай үдэр захалдаг. Үсэгэлдэр эбдэрһэн бариһан юумэн энээхэн хугасаа дотор һэльбэгдэхэ гү, али заһагдаха ёһотой. Трактор, жаткань нэгэ үдэрэй туршада «ангахагүйгөөр умдалдаг».

— Бороотой үдэрнүүдтэ агрегат хэзээшье ажаллахаар бэлэн байха ёһотой. Ойр зуурын наранай гарахада гү, али һэбшээнэй үлеэхэдэ, намарай шиңг нойтон түргээр хаташадаг. Энэ үедэ бэлэн байһан машинаараа шангахан ажаллаад абадагбди. Бороогой дахинаа орохые хүлеэжэ байһанай хэрэггүй,— гээд Дарма Доржиевич тамхяа орёоно.— Бага сага шэбэргэн бороотой үдэрнүүдтэ ажалаа зогсоодоггүйбди. Ажаллажа ябатарнай машинануудай али нэгэнэй эбдэрээ һаа, трактористтай хамта ябууд заһаад гарадагбди.

Эдэнэр мүнөө һүнинн 2—3 саг болотор хүдэлнэ. Тихэдээл 2—2,5 нормо дүүргэнэ бшуу.

Дүй дүршэл ехэтэй талын капитан Дарма Жамцуев ажалайнгаа юрын нэгэ үдэр тухай хөөрэбэ. Комбайнер Дарма Доржиевич үдэртөө 30 га хададаг һаа, мүнөө 32—35 га хүрэтэр хададаг болоо.

Комбайнер хүн комбайнаа табан хургандаал адляар мэдэхэ зэргэтэй. Механизмуудыень саг дары тоһодоод, һуларһан шүрэбүүдыень шангалаад ябаа хада — эбдэрхэ шалтагаан үсөөн байдаг. Нэгэ агрегадта ажаллажа ябаһан хүнүүд хүхюун наадатай, эбтэй эетэй байхадаа ехэ һайн. Иимэл хүнүүд ажалай амжалта туйладаг. Эдэ үгэнүүдые Дарма Доржиевичын хөөрөөнһөө дуулахадаа, «эбдэрхэ шалтагаан үсөөн байдаг» гэһыень бүхөөр хадуужа абабабди. Жэшээлхэдэ, Дарма Доржиевич «С-6» комбайнаар гурбадахи сезоноо ажаллахань. Мүнөө тэрэ машинань шэнэхэн зандаа. Эбдэрһэн юумыень ябууд заһажархиһан байдаг. Намар таряа хуряалгын дүүрэхэдэ комбайнаа сэбэрлээд, хойто намар болотор колхозойнгоо бусад ажалда хабаадалсадаг.

Дарма Доржиевич жэлэй дүрбэн сагта гарайнгаа эршые һуладхадаггүй. Үбэлдөө ондоо машинануудые заһалсадаг, хабартаа тарилга хэлсэдэг, зундаа хоци хайшалха агрегадай машинистаар хүдэлдэг юм.

Арбайхан таряагаа хадажа, ажалдаа дабхар амжалта туйлахыень талын капитан Дарма Доржиевич Жамцуевта хүсэе.

С. Банзаракцаев,
студент.

Сэсэгүүдэй выставкэ нээгдэбэ

Улан-Удэ городой культура, амаралтын паркда сентябриин 5-да сэсэгүүдэй выставкэ нээгдээ. Энэ выставкэдэ Советскэ, Железнодорожно, Октябрьска районуудай предприятинууд болон һургуулинууд, мүн өөһэдтөө сад таригшад хабаадалсаа.

...Парк соогуурхи ехэ ехэ павильонуудта табигдаһан янза бүриин сэсэгүүд хүнэй дура буляан хоншууханаар анхилна. Тэдэ сэсэгүүдэй дунда шэнэ сортын гладиолус, лили, астра гэхэ мэтэ бии. Улан-Удэ городой үрэ жэмэстэ станциинхидай асарһан янза бүриин сэсэгүүдые һонирхон харамаар.

Сэмбын фабрикын ажалшад астра, флоксо, мүн бусадшье сэсэгүүдэй олон сорт выставкэдэ табяа. Предприяти, эмхи зургаануудһаа гадна, эдир мичуринецууд—һургуулиин һурагшад выставкэдэ элдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Улан-Удэ городой № 1, 9, 5, 20, 12, 31, 35, 29 һургуулинуудай һурагшадай ургуулһан сэсэгүүдые харахада, зунай үедэ эдир мичуринецуудай һайнаар хүдэлһэниинь элирнэ.

29-дэхи һургуулиин 6-дахи «Б» классай һурагша Г. Сукневай ургуулһан кактус гоё һайхан сэсэгээ дэлгээнхэй. Манай эрхэ байдалда иимэ сэсэг ургуулхань бэрхэтэй юм.

Выставкэдэ табигдаһан горзеленхозой сэсэгүүд илангаяа һайханаар харагдана. Горзеленхозойхид выставкэдэ элдэб сэсэгүүдые табихаһаа гадна, ранетын, шасарганын модые табяа.

Хубиингаа ажахыда сад таридаг хүнүүд выставкэдэ олоороо хабаадаһан байна. Жэшээнь, А. Г. Антонова 25 зүйлэй гладиолус, 11 зүйлэй георгин гэжэ сэсэг выставкэдэ табяа. Солнцевой бүлэнэр мүн лэ олон сэсэг асарһан байна.

Город, тосхонуудаа гоё һайхан сад, сэсэрлигээр бүрхөөхын түлөө оролдожо байгшад саашадаа бүри һайнаар ажаллаха бэзэ гэжэ найдагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удэ городой һургуулинуудай һурагшад культура, амаралтын паркда эмхидхэгдэһэн сэсэгүүдэй выставкэ хаража байна.

А. Сельверовэй фото, текст.

ШАТАР РСФСР-эй команда түрүүлэнхэй

Ороной зүг бүхэнһөө Рига городто суглараһан эдир шатаршадай мүрысөөе хүнүүд һонирхон адаглана.

Зургаадахи уулзалгын эхилхэдэ Москвагай, Ленинградай, РСФСР-эй, Украинын, Латвиин, Грузиин командануудай шатаршад мүн лэ шангаар тулалдажа үргэлжэлһэн байна. Городой эзэд — Латвиин спортсменүүд грузиинхидтай һонирхолтойгоор наадажа, 8,5—3,5 гэһэн тоотойгоор шүүгээ. Москвагайхид ленинградайхидые 7:5 гэһэн тоотойгоор шүүбэ.

РСФСР-эй, Украинын командануудай хоорондо мүрысөөнэй эхилхэдэ Игумнова (Улан-Удэ) Украинын түлөөлэгшэ Сулимоватай наадажа, алдуу хээд шүүгдээ. Уданшьегүй РСФСР-эй түлөөлэгшэ Захаров Быковые шүүһэн байна. Коноплева — Литманизова, Белкина—Бурцева, Терентьев — Курганов, Панов — Мельничук гэгшэдэй наадаһан парти тэнсэлгээр дүүрээ. РСФСР-эй командын түлөөлэгшэ Рашковский (Свердловск) Грабовскиие шүүгээ. Удаань РСФСР-эй, Украинын командануудай мүрысөөн хойшолуулагдаа. Бусад партинуудынь мүн лэ хойшолуулагдаба. Белоруссиинхид эстониинхидые 7:3 гэһэн тоотойгоор, армениинхид Азербайджанай түлөөлэгшэдые 6,5 : 2,5 гэһэн тоотойгоор шүүгээ.

Урдахи уулзалгануудта хойшолуулагдаһан партинуудай наадагдахада команданууд иимэ очкотой болоһон байна: РСФСР-эй, Азербайджанай команданууд 10,5:1,5 очкотой, Москвагай, Эстониин 10:2, Латвиин, Украинын 7,5 : 4,5, Армениин, Ленинградай 4:8, Грузиин, Белоруссиин 7,5:4,5. РСФСР-эй, Украинын 7:5, Латвиин, Грузиин 8,5:3,5, Белоруссиин, Эстониин команданууд 7:5 очкотой болонхой.

Зургаадахи уулзалгын дүүрэхэдэ РСФСР-эй командынхид 48,5 очкотой, москвагайхид — 48, латвиинхид—42,5, ленинградайхид—40, украинынхид—35,5 очкотой болоһон байна.

А. Игумнов.

Хилын саанаһаа

Брнодохи яармаг дээрэ Советскэ Союзай национальна үдэр болобо

БРНО, сентябриин 7. ТАСС-эй корреспондент М. Никиточкин иигэжэ мэдээсэнэ:

Брнодохи уласхоорондын нэгэдэхи яармаг дээрэ Советскэ Союзай национальна үдэр мүнөөдэр тэмдэглэгдэбэ. Чехословацко-советскэ бата бэхи хани барисаае саашадань бэхижүүлхэ уряатайгаар, бүхы оронуудай арадуудай хоорондохи хани барисаа, харилсаа холбоо хүгжөөхэ уряатайгаар энэ үдэр үнгэргэгдэнэ.

Советскэ павильондо хүн зон гол анхаралаа хандуулна. Багсаамжын мэдээнэй ёһоор, үсэгэлдэр энэ павильондо 150 мянган хүн — яармагта ерэһэн бүхы шахуу хүнүүд ороһон байна. Советскэ «ЗИЛ-111», «Чайка» гэжэ автомашинануудай, Минскдэ бүтээгдэһэн 25 тонныи самосвалай, металл отолдог станогуудай, хүдөө ажахын болон харгы зам заһадаг машинануудай дэргэдэ хүн зон олоор суглардаг байна.

Советскэ промышленностиин бүтээжэ гаргаһан зүйлнүүдые харагшадай хэр ехээр һонирхоһые һайшаалай дэбтэртэ бэшэгдэһэн тэмдэглэлнүүд элеэр харуулна. Жэшээлхэдэ, «Бүхы хараһан юумээрээ ехээр һонирхооб», «Угааехэ һонирхолтой байба», «Советскэ Союз Америкые ахижа гараха гэжэ би батаар этигэнэб» гэһэн тэмдэглэлнүүд һайшаалай дэбтэртэ бэшэгдэнхэй.

Советскэ Союзай национальна үдэртэй шадарамдуулагдан Брногой хэдэн предприятинуудта суглаанууд болоо, Советскэ Союздахи ажабайдал тухай хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө. Эдэ суглаанууд, хөөрэлдөөнүүд чехословацко-советскэ бата бэхи хани барисаанай улам хүгжэжэ байһые эли тодоор харуулаа.

Чехословакиин Куржиндахи «ТОС» гэжэ машина бүтээлгын томо заводуудта, Брненскэ Я. Швермын нэрэмжэтэ заводто СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Д. Ф. Устинов түрүүтэй советскэ правительственна делегаци, СССР-һээ Чехословакида байдаг элшэн сайд И. Т. Гришин ошоһон байна. Совет айлшад предприятинуудай цехүүдые хараа, хүдэлмэритэйнь, ажалшадайнь ажабайдалтай танилсаа. Аха дүү совет арадай түлөөлэгшэдые хүдэлмэришэд хани халуунаар амаршалаа.

Фам Ван Донг ООН-до бэшэг эльгээбэ

ХАНОЙ, сентябриин 7. (ТАСС). Вьетнамай информационно агентство иигэжэ мэдээсэнэ. Вьетнамай Демократическа Республикын премьер-министр Фам Ван Донг Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин генеральна секретарьта, ООН-эй Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэдэ, ООН-эй Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ бэшэг эльгээгээ. «Лаосто ООН-эй тусхай зэбсэгтэ хүсэнүүдые» эльгээхэ тухай Сананиконой правительствын гүйлтые хуули бусын гэжэ тоолоод, буруушаахыень тэдэнэрые Фам Ван Донг гүйһан байна. Лаос тухай Женевскэ хэлсээнүүдые — агууехэ гүрэнүүдээр мэдэрэгдэһэн уласхоорондын хэлсээнүүдые, тэрэшэлэн Лаосой хаанта правительствын болон Патет-Лаогой хүсэнүүдэй хоорондо Вьентьянда баталагдаһан хэлсээнаринаар сахижа, дүүргэлтэ болгохо гээшэ Лаостохи мүнөөнэй шахардуу шанга байдалые гуримшуулха гансахан лэ арга болоно гэжэ ДРВ-гэй правительство тоолоно. США-гэй правительство Лаосой хэрэгүүдтэ хамааралсалгаяа дары болюулха, энэ оронһоо өөрынгөө сэрэгэй хүдэлмэрилэгшэдые дуудажа абаашаха ёһотой. Фуи Сананиконой правительство граждан дайе, мүн Патет-Лаогой дайшалхы хүсэнүүдтэ урдань хабаадалсагшадые хашаха, хэһээхэ политикаяа дары болюулха ёһотой.

Лаосто ажаглалта, хиналта хэхэ уласхоорондын комиссиин ажалябуулгые мүнөө үедэ яаралтайгаар һэргээхэ шухала гэжэ Вьетнамай Демократическа Республикын правительство тоолоно.

Журналистнуудай уласхоорондын организациин хандалга

ПРАГА, сентябриин 6. (ТАСС). «Бүхы ороной журналистнуудта. Хүндэтэ ханинар! Журналистнуудай һанал нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр сентябриин 8-да олон оронуудта тэмдэглэгдэхэнь. 16 жэлэй саада тээ 1943 оной сентябриин 8-да бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоһон Чехословакиин журналист Юлиус Фучигые нацистнууд харата муухайгаар хоролон алаһан байгаа. Тэрэнэй ажабайдал, наһа баралга журналистнуудай һайн һайхан уялгые унэн сэхээр дүүргэхэ үльгэр жэшээ боложо үгэнэ» гэжэ хандалгын эхиндэ хэлэгдэнэ.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ зарим оронуудта журналистнуудые мүрдэхэ, хэһээхэ ябадалай улам шангадажа, олон түрүү журналистнуудай түрмэдэ хаагдажа, лагерьнуудта эльгээгдэжэ байһан тухай хандалга соо саашадаа хэлэгдэнэ.

Журналистнуудые хашадаг, хэһээдэг ябадалда журналистнуудай һанал нэгэдэлгын үдэрөөр дашарамдуулан эрид шанга буруушаалга мэдүүлхые, хаалтада байһан бүхы журналистнуудые дары сүлөөлхэ эрилтэ хэхыень бүхы түрүү хүнүүдые журналистнуудай уласхоорондын организаци уряалһан байна.

Хаалтада байһан ханинарайнгаа гэр бүлынхидтэ туһаламжа үзүүлхын тулада журналистнуудай һанал нэгэдэлгын уласхоорондын фондо мүнгэ зөөри суглуулгада бидэнэр бултадаа хабаадалсаха, мүн аргынгаа зэргээр өөһэдөө мүнгэ оруулалсаха ёһотойбди гэжэ хандалга соо хэлэгдэһэн байна.

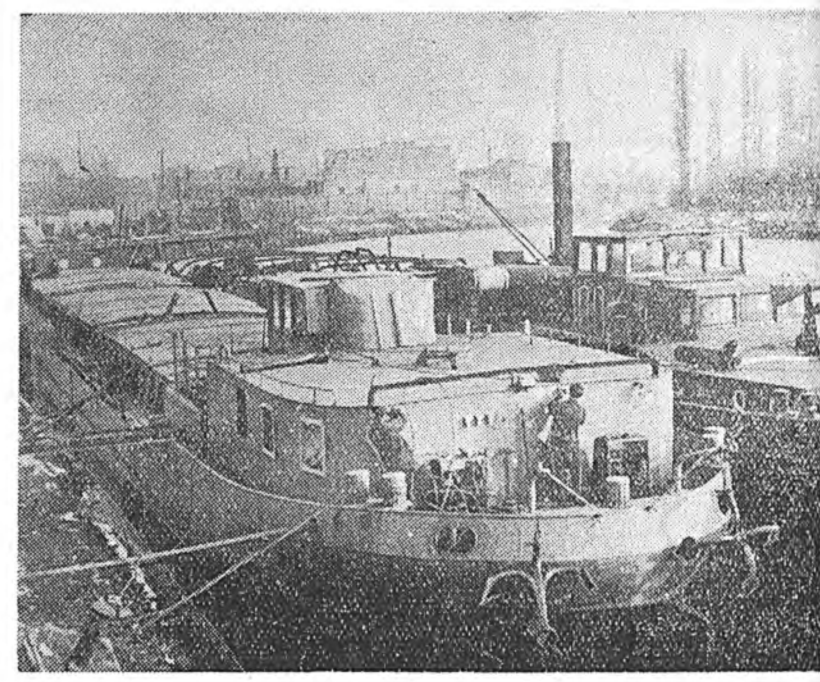

Польшын Арадай Республика. Вроцлавска судоверфьдэ гол судпануд баригдажа байна.

Польшын Центральна фотоагентствын

Индонезиин компартиин VI съезд

ДЖАКАРТА, сентябриин 7. (ТАСС). Индонезиин компартиин VI съезд мүнөөдэр Джакартада нээгдээ. Индонезиин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй юрэнхы элидхэлые (элидхэлшэ ЦК-гэй генеральна секретарь Айдит), партиин Устав хубилгаха тухай элидхэлые, партиин программые хубилгаха тухай элидхэлые съезд шагнажа, зүбшэн хэлсэхэ юм. Съезд хадаа[...] дын комиссиин хүдэлмэриин[...] гүүдые баталха, зохихо тогтоо[...] дые абаха, тэрэшэлэн партиин [...] ральна хүтэлбэрилхы орган[...] шэнэ состав һунгаха байна.

Индонезиин миллион хахад[...] тэй коммунистнуудые түлөө[...] 500 делегат съездэ ерээ.

ООН-эй Аюулгүйн Соведэй заседани

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 8. (ТАСС). ООН-эй Аюулгүйн Соведэй заседани үсэгэлдэр эхилээ. «Лаосой гадаадын хэрэгүүдэй министрын эльгээһэн бэшэг тушаа генера[...] секретариин элидхэл» гэһэн асу[...] зүбшэн хэлсэгдэхээр хараала[...]

Лейпцигэй уласхоорондын намарай яармаг хаагдаба

ЛЕЙПЦИГ, сентябриин 7. (ТАСС). Лейпцигэй уласхоорондын намарай яармаг үсэгэлдэр һүүлшынгээ үдэр хүдэлмэрилөө. Үглөөгүүрһээ эхилэн олон түмэн хүн зон павильонуудта, выставкын залнуудта ороһон байна.

Уласхоорондын худалдаа наймаанай томо центр бологшо Лейпцигэй үүргын жэл ерэхэ тудам ургажа байһые мүнөөнэй намарай яармаг дахяад гэршэлэн харуулаа. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлэй намарай яармагта 38 орон хабаадаа һаа, мүнөө жэлдэ дэлхэйн 5 түбиин 45 орон хабаадаа. 75 гүрэнэй худалдаа наймаанай 250.000 гаран түлөөлэгшэд, айлшад яармагта ерэһэн байна. Лейпцигтэ энээнэй урда тээ болоһон намарай яармагуудта орходоо, энэ жэлэй яармаг эгээн ехэнь байгаа.

Яармагай үедэ олон тоото хэлсээнүүд баталагдаа. ГДР-эй гадаадын худалдаа наймаанай орга[...] цинууд имагтал капиталисти[...] оронуудтай 900 миллион [...] маркын хэлсээ баталһан [...] ГДР-эй худалдаа наймаанай [...] низацинуудай, ФРГ-һээ яар[...] хабаадаһан фирмэнүүдэй хоор[...] баталагдаһан хэлсээнүүдэй м[...] нэй хэмжээн нёдондонойхи[...] процентээр ехэ болоһон байна.

Намарай яармагта түрүүшы[...] хабаадаһан Советскэ Союзай [...] вильондо ехэ анхарал ханду[...] даа. Тус павильондо үдэр бүр[...] мянга гаран хүн ородог байга[...]

Мүнөө жэлэй намарай яар[...] капиталистическэ оронууд [...] олоор хабаадаа.

Үсэгэлдэр хаагдаһан, 1959 [...] Лейпцигэй уласхоорондын нам[...] яармаг оронуудай хоорондо х[...] даа наймаа хүгжөөхэ хэрэгтэ [...] тойхон туһа нэмэри болоһон [...]

Д. Эйзенхауэр түрэл ороноо бусаба

ЛОНДОН, сентябриин 7. (ТАСС). Холбоото Штадуудай президент Дуайт Эйзенхауэр Престуигһээ (Шотланди) Вашингтон орохоёо самолёдоор мүнөөдэр ниидэн гараа. Баруун Европын хэдэн ороную[...] аяншалһанайнгаа һүүлээр, Д[...] зенхауэр эндэ хэдэн үдэр соо а[...] һан байгаа.

Президент Эйзенхауэр Вашингтоноо бусажа е[...]

ВАШИНГТОН, сентябриин 7. (ТАСС). Европын оронуудаар 13 үдэр соо аяншалаад, США-гэй президент Эйзенхауэр мүнөөдэр Вашингтоноо бусажа ерэбэ. Аян[...] гынгаа үедэ Баруун Европын [...] вительствонуудые толгойлогшо[...] той, НАТО-гой түлөөлэгшэдтэй [...] хэлсээ хээ.

Алжирта шанга байлдаан болоно

КАИР. (ТАСС). Энэ жэлэй июлиин 29-һөө августын 28 хүрэтэр Алжирта болоһон дайн байлдаан тухай Алжирай Национально-сүлөөрэлгын армиин Верховно командованиин коммюнике эндэ толилогдоһон байна.

Алжирай армиин частьнуудай болон Франциин сэрэгүүдэй хоорондо болоһон шанга байлдаануудай үедэ Франциин талаһаа 1978 солдат, офицер алуулһан, 1127 солдат, офицер шархатаһан байна. А[...] рай партизанууд дайсанай сэрэ[...] эшелониие тэһэлжэ, хүмэрю[...] Франциин сэрэгэй 2 самолёд[...] геликоптерые Алжирай армиин[...] тиллери буудажа унагаагаа. Ф[...] циин 117 автомашина үгы [...]

Алжирайхид һомо хэрэгсэ[...] дые ехээр буляажа абаа. Алж[...] армиин тала руу Франциин 70[...] дат хүсэд зэбсэгтэеэ ороһон б[...]

Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхые хүсэгшэдэй матч-турнир

БЛЕД, сентябриин 7. ТАСС-эй тусхай корреспондент Бондаревский иигэжэ мэдээсэнэ: сентябриин 6-да курортно город Блёдтэ (Югослави) шатараар түрүү һуури эзэлхые хүсэгшэдэй матч-турнир нээгдээ. Жээрэб барилга болоо. Сентябриин 7-до болохо түрүүшын турта Смыслов Тальтай, Керес Фишертэй, Петросян Олафссонтой, Бенко Глигоричтай наадаха юм.

Турнирта хабаадагшад бэе бэетээ дүрбэ дүрбэн парти наадаха байна. Түрүүшын 14 тур Блёдтэ сентябриин 7-һоо 30 хүрэтэр бол[...] 15—21 тур Загребтэ октябриин [...] 14 хүрэтэр болохо юм. Турни[...] түгэсхэлэйнь хуби Югослав[...] ниислэл — Белградта октяб[...] 18-һаа 30 хүрэтэр болохо.

Матч-турнирта илагшань дэл[...] түрүү һууриин түлөө 1960 онд[...] лохо матчда М. Ботвиннигтай [...] даха байна.

Сүүд дээрэһээ

Хуули бусын хэрэгүүдэй түлөө

Һаяхан Бичурын совхозой клуб соо Доржиев Нима, Улзутуев Тогоошо, Базарон Ирдыни, Сандаков Дамба, Очиров Цыдендамба гэгшэдэй хэрэгүүдые Бурядай АССР-эй Верховно сүүд хаража үзэбэ.

«Бурят үнэн» газетые уншагшад Базарон Ирдыниин хуули бусын, харанхы муухай хэрэгүүд тухай мэдэхэ байха. Байгша оной май һарада манай газетэдэ толилогдоһон «Сэнхир хүхэ «Волгын» тооһон соогуур» гэһэн гаршагтай фельетон дотор тэрэ хүнэй гэмтэ ябадал тухай бэшэгдээ бэлэй.

Дээрэ нэрлэгдэгшэдэй гэмтэ ябадалые тобшохоноор харуулхада иимэ юм. Совхозрабкоопой складые даагшаар байһан хүхэ архинша Нима Доржиев хэдэн һайн эд бараа ажалшадта хүргэнгүйгөөр складһаа худалдаха, хэмгүйгөөр архи тамхи өөртөө абаха мэтээр ойрохон зуура 77713 түхэриг мүнгэ үбэршэлжэрхиһэн байна. Доржиевай һүүлээр Сандаков Дамба энэ хабар складые даажа абаһаар 3 һара тухай саг соо 29932 түхэригэй гарза совхозрабкоопто ушаруулаа.

Тиигэжэ нэгэ жэлэй турша соо 108710 түхэриг 67 мүнгэ рабкоопто шэбээлэгшэдэй хара һабарта орошоо бшуу. Тэрэнь совхозрабкоопой бүхы мүнгэн зөөриин табанай нэгэ хубинь болоно.

Базарон Ирдыни совхозрабкоопой түрүүлэгшэ байхадаа Доржиев, Сандаков гэгшэдэй гэмтэ ябадалые һайса мэдэжэ байгбашье, эрид хэмжээ абажа «шадаагүй» гэжэ сүүд дээрэ элирээ. Базароной гэм гансашье энээгээр дүүрэнэ бэшэ. Мэхэ гохоор, худал хуурмагаар тэрэнэй хэһэн хуули бусын хэрэгүүд үшөөшье олон юм. Совхозрабкоопой түрүүлэгшэ боломсоороо тэрэ Шанагаһаа Шэбэртэ хүрэтэр арайхан гэжэ 22 километр болодогые худалаар 27 километрээр тоолоод, гэр хотоорхиноо асархаар 1125 түхэриг подъемно мүнгэ абажа эдижэрхёо бэлэй. Гэртэхинээ нүүлгэжэ асарһаншье юумэ байхагүй, мүнөөшье гэртэхиниинь тэндээ байһаар. Өөрынгөө хэрэгтэ рабкоопһоо 1289 түхэриг 25 мүнгэнэй 1432 литр бензин абажа, сэнхир хүхэ «Волгодоо» «уулгажархёо» бшуу. Улам саашаа хэтэрхэдээ, 1958 оной намар рабкооптоо гэжэ 32 центнер үбһэ худалдажа абаад, тэрээнһээ 589 түхэригэй 9 центнер үбһыень «дутаажархиһан» байха.

1958 оной түрүүшын хахадай дүнгүүдээр шалгалта хэлгүүлхэ болоходоо, үлүү дутуу бултайһанаа элирүүлхэгүйн тулада рабкоопой шалгалтын комиссиин долоон гэшүүдэй байһаар байтар нэгыеншье хэлэнгүйгөөр, хаанашье хүдэлдэггүй, хара архинша Тогоошо Улзутуевээр складта шалгалта хэлгүүлбэ. «Ревизор» Улзутуев шалгалта хэжэ, Доржиев Нимын бодото үрилтыень үнэхөөрөөшье далдалжа, Базароной дали доро шэбээлэгшэдэй этигэл найдабарииень дүүргээ бшуу. Тиигэжэ Улзутуев тэдэнэй харанхы муухай хэрэгүүдээр оройлдожо эхилээ юм.

Рабкоопой ахалагша бухгалтер байһан Очиров ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандажа, хиналта шалгалтын хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа һаналаа огто табяагүй. Зүгөөр хуули бусын жэжэ божо хэрэгүүдые хэдэг байһаниинь тодороо.

Тэдэнэй хэрэгүүдые хаража, Бурядай АССР-эй Верховно сүүд Доржиевые 12 жэлэй, Улзутуевые 6 жэлэй болзороор түрмэдэ хааха гэжэ шиидхээ. Гадна рабкоопто ушаруулһан 84317 түхэригэй гарза тэдэ хоёрһоо нэхэгдэжэ абтаха юм. Сандаков Базарон хоёрой дахин гэм хээ һаань, 3 жэлэй болзороор эрхыень хаһаха гэжэ шиидхээд, тэдэниие хүмүүжүүлхыень совхозой коллективтэ даалгаа. Үриһэн 22732 түхэригөө Сандаков рабкоопто түлэхэ болоо.

Һүүлшын үедэ совхоздо кукурузашанаар ажаллажа, бодото хэрэг дээрэ бэеэ харуулһандань, Цыдендамба Очировта гэм зэмэ ашагдаагүй.

Иигэжэ хуули бусын гэмтэ ябадал хэгшэд хуулиин ёһоор хэһээгдэбэ.

Гэбэшье партиин гэшүүд Базарон Сандаков хоёрой харанхы муухай хэрэгүүдээр оройлдошоод байхада, «манһаа сааша, наранһаа наашаа» гэһэндэл адли Бичурын совхозой парткомой мүнөө хүрэтэр тэдэнэртэ хэмжээ абаагүй һууһаниинь тон гайхалтай.

— Коммунист Базароной хуули бусын хэрэгүүдые хэжэ, балшыса баригдаад байхадань партийна организаци юу харана гээшэб? Тэрэ хүнэй партийна жаяг журам тухайнь яахадаа мүнөө хүрэтэр суглаан дээрэ харагдаагүйб, — гэжэ совхозой гурбадахи отделениин партийна эхин организациин секретарь нүхэр Будажаповһаа манай асуухада, тэрэ убайгүй иигэжэ харюусаба: «тэрээн тушаа парткомой зүгһөө манда ямаршье заабари үгтөөгүй. Би юушье мэдэнэгүйб».

Совхозой партком, тэрэнэй секретарь байһан нүхэр Абидуев баһал мүнөө болотор КПСС-эй айкомһоо Базароной хэрэгээр заабари хүлеэгээ гээшэ гү? Тэрэ партийна организациин гэшүүн Дамба Сандаковшье кооперациин хори гара мянган түхэриг хармаанлажархиһандаа хуулиин ёһоор хэһээлтэдэ ороо бшуу.

Коммунистическэ партиин гэшүүнэй нэрэ гутааһан Базарон, Сандаков гэгшэдтэ совхозой партком хэмжээ абаагүй, тэдэниие үмөөрхэ һанаатай байхадань КПСС-эй Бичурын айком (секретариинь нүхэр Большаков В. Г.) юу харанаб? Тэдэнэй хэһэн гэмтэ ябадал хүн зондо үнинэй мэдээжэ ха юм.

Г. Данзанов.

Редакторай орл[...]
С. БАЛЬЖИНИМ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, зам редактора — 32-74, отв секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни — 34-05, сельского хозяйства и советского строительства — 47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации — 35-14, культуры — 24-74, писем и рабселькоров — 40-49, отдел переводов, корректорская — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

01138. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5053.